

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

انتظار با چشم خونین

نویسنده: محمدجواد خسروی سدهی

ناشر: انتشارات عاشورا

شابک: ۳ - ۴۸ - ۵۲۷۹ - ۶۲۲ - ۹۷۸

تیراژ: ۲۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول، تیرماه ۱۴۰۳

انتظار
با چشم خونین

محمد جواد خسروی سدھے

فهرست مطالب

مقدمه	۹
پیوندها	۹
بخش اول: همراهی در قرآن	۱۳
۱. امام حسین <small>عَلَيْهِ السَّلَام</small> از نگاه امام مهدی <small>عَلَيْهِ السَّلَام</small>	۱۳
۲. امام مهدی <small>عَلَيْهِ السَّلَام</small> ، از نگاه امام حسین <small>عَلَيْهِ السَّلَام</small>	۱۶
۳. امام مهدی <small>عَلَيْهِ السَّلَام</small> و امام حسین <small>عَلَيْهِ السَّلَام</small> در آخرین کتاب آسمانی ...	۱۷
بخش دوم: همراهی در روایات	۲۱
۱. امام مهدی <small>عَلَيْهِ السَّلَام</small> فرزند امام حسین <small>عَلَيْهِ السَّلَام</small>	۲۲
۲. نسب حضرت مهدی <small>عَلَيْهِ السَّلَام</small> از زبان امام حسین <small>عَلَيْهِ السَّلَام</small>	۲۴
۳. القاب امام مهدی <small>عَلَيْهِ السَّلَام</small> از زبان امام حسین <small>عَلَيْهِ السَّلَام</small>	۵۲
۴. توصیف امام حسین <small>عَلَيْهِ السَّلَام</small> از زبان امام مهدی <small>عَلَيْهِ السَّلَام</small>	۲۸
۵. قائم و عاشورا	۳۰
۶. غیبت حضرت مهدی <small>عَلَيْهِ السَّلَام</small> ، از نگاه امام حسین <small>عَلَيْهِ السَّلَام</small>	۳۲
۷. بشارت ظهور از زبان امام حسین <small>عَلَيْهِ السَّلَام</small>	۳۳
۸. وظایف شیعیان در عصر غیبت در کلام امام حسین <small>عَلَيْهِ السَّلَام</small>	۳۴

۹. شباهت‌های امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف با انبیاء علیهم السلام در کلام امام حسین علیه السلام ۳۵
۱۰. دلدادگی حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف به امام حسین علیه السلام ۳۶
۱۱. عاشورا روز ظهور ۷۳
۱۲. عدالت مهدوی در کلام امام حسین علیه السلام ۳۸
۱۳. یاد امام حسین علیه السلام؛ نخستین کلام حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف ۳۸
۱۴. حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف تکمیل‌کننده شهادت امام حسین علیه السلام ۳۹
۱۵. خون خواهی حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف از قاتلان امام حسین علیه السلام .. ۴۰
۱۶. یاری امام حسین علیه السلام، یاری امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف ۲۴
۱۷. فرشتگانِ یاور امام حسین علیه السلام، یاوران مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف ۴۲
۱۸. نام امام حسین علیه السلام شعار سپاه حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف ۴۴
۱۹. حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف ویرانگر مساجد چهارگانه ۴۵
۲۰. علائم ظهور از زبان امام حسین علیه السلام ۴۶
- بخش سوم: همراهی در ادعیه و زیارات ۴۹**
۱. یاد حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، در میلاد امام حسین علیه السلام ۴۹
۲. یاد حسین، در میلاد امام زمان علیه السلام ۵۱
۳. شب قدر و یاد امام حسین علیه السلام ۵۲
۴. دعای ندبه و یاد امام حسین علیه السلام ۳۵
۵. زیارت عاشورا و یاد مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف ۵۴
۶. روز عاشورا و یاد حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف ۵۵
۷. حرم امام حسین علیه السلام و دعای فرج ۵۶
۸. حقیقت انتظار در بارگاه ملکوتی امام حسین علیه السلام ۵۸
- بخش چهارم: تشریفات ۶۱**
۱. حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف و گریه بر امام حسین علیه السلام ۶۱

۲. حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف و عزاداری امام حسین علیه السلام ۳۶
۳. سفارش امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف به زیارت امام حسین علیه السلام ۶۵
۴. عنایت حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف به مجالس عزاداری امام حسین علیه السلام ۶۵
۵. سفارش حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف به زیارت عاشورا ۶۷
۶. زیارت عاشورا هدیه به حضرت نرجس علیها السلام ۶۷
- بخش پنجم: دولت حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف و رجعت امام حسین علیه السلام** ۱۷
۱. رجعت امام حسین علیه السلام در دولت و حکومت حضرت حجت علیه السلام ۲۷
۲. امام حسین علیه السلام در سوگ حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف ۷۳
- بخش ششم: مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف منتقم خون امام حسین علیه السلام** ۷۷
- خاتمه: شباهت‌های امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف با امام حسین علیه السلام** ۸۳
۱. بشارت رسول خدا صلی الله علیه و آله به ولادت هر دو امام علیهما السلام ۸۳
۲. در خطر بودن جان هر دو امام علیهما السلام ۸۴
۳. تنها و غریب و مظلوم بودن هر دو امام علیهما السلام ۸۴
۴. شروع قیام هر دو امام علیهما السلام از مکه ۸۴
۵. طلب یاری هر دو امام علیهما السلام از مردم زمان خویش ۸۵
۶. جان نثار، شهادت طلب و با وفا بودن یاران هر دو امام علیهما السلام ۸۶
۷. عشق به عبادت الهی در دل یاران هر دو امام علیهما السلام ۸۷
۸. مصیبت عظیم هر دو امام علیهما السلام ۸۸
۹. قیام هر دو امام علیهما السلام برای احیای امر به معروف و نهی از منکر ۸۸
۱۰. شباهت هر دو امام علیهما السلام در صفات و خصال ۸۹
۱۱. سفینه النجاة (کشتی نجات) بودن هر دو امام علیهما السلام ۹۰
۱۲. شرایط اجتماعی یکسان در عاشوراء و ظهور ۹۱
- تحلیل و نتیجه** ۹۵

مقدمه

یاد امام حسین علیه السلام همیشه و همه جا، همراه یاد حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف است؟ چرا هر جا سخن از امام حسین علیه السلام است، نام حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف نیز رخ می‌گشاید؟ چرا عاشورا روز «ظهور» است و یاد حسین علیه السلام آغازین کلام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف...؟ این تحقیق می‌کوشد گوشه‌هایی از این ارتباط و پیوند را، از منظرهای مختلف و در ابعاد گوناگون بررسی کند تا مقدمه‌ای برای کشف زوایایی دیگر از حقایق نورانی حیات این دو امام همام علیهم السلام باشد. گرچه بررسی و تحلیل این پیوستگی‌ها و نیز نتایج و آثار آن، مجال دیگری و فرصتی فراخ‌تر می‌طلبد و گشودن گره اسرار این پیوستگی‌ها، دل‌هایی رازدان و جان‌هایی آگاه از آن اسرار را می‌طلبد.

پیوندها

در این عالم، به جهت نظمی که خداوند متعال در آن قرار داده است، بین همه اجزا و افراد عالم، ارتباط و پیوند تنگاتنگی وجود دارد، در این رابطه اساسی‌ترین پیوند،

برای اهل البیت علیهم السلام با تمام هستی از ابتدای خلقت تا پایان تاریخ است و در میان این پیوند، ارتباط همه اجزای هستی با امام مهدی علیه السلام بسیار چشمگیر و دقیق است. از آدم علیه السلام تا خاتم صلوات الله علیه و از علی علیه السلام تا مهدی روح الله تعالی، چشم انتظار دولت او هستند. و در تمام دوران سرنوشت ساز تاریخ، سخن از منجی موعود بوده است. گویا رجعت و حضور برگزیدگان ادوار تاریخ در دولت کریمه او، بی ارتباط با این پیوند نباشد! در این راستا به جلوه‌هایی از شباهت‌ها و ارتباط این دو امام علیهم السلام می‌پردازیم.

بخش اول:

همراهی
در قرآن

در قرآن کریم آیاتی وجود دارد که معصومین علیهم السلام آنها را به امام حسین علیه السلام و امام مهدی علیه السلام تأویل فرموده اند. هم چنین آیاتی را سومین امام معصوم علیه السلام به آخرین امام و بالعکس، تأویل و تفسیر نموده اند که یک نمونه از هر کدام تقدیم می‌گردد.

۱. امام حسین علیه السلام از نگاه امام مهدی عجل الله تعالی فرجه

امام مهدی علیه السلام اولین آیه سوره حضرت مریم علیها السلام را به امام حسین علیه السلام تأویل نموده است:

سعد بن عبدالله قمی گوید: به امام عصر ارواحنا له الفداه عرض کردم: ای فرزند رسول خدا! تأویل آیه «كهيعص» چیست؟ فرمود: هذه الحروف من أنباء الغيب، اطلع الله عليها عبده زكريا، ثم قصها على محمد صلى الله عليه وآله و ذلك ان زكريا سأل ربه ان يعلمه اسماء الخمسة فاهبط عليه جبرئيل فعلمه اياها...^۱

۱. کمال الدین، ج ۲، ص ۴۲۰.

این حروف از اخبار غیبی است که خداوند زکریا علیه السلام را از آن مطلع کرده و بعد از آن داستان آن را به حضرت محمد صلی الله علیه و آله بازگفته است... داستان از این قرار است که: زکریا علیه السلام از پروردگارش درخواست کرد که اسماء خمسه طیبه را به وی بیاموزد، خداوند متعال، جبرئیل را بر او فرود فرستاد و آن اسامی پاک را به او تعلیم داد. زکریا علیه السلام چون نام‌های محمد، علی، فاطمه و حسن علیهم السلام را یاد می‌کرد اندوهش برطرف می‌شد و چون حسین علیه السلام را یاد می‌کرد، بغض و غصه گلویش را می‌گرفت و می‌گریست. روزی گفت: بارالها! چرا وقتی آن چهار نفر را یاد می‌کنم، آرامش می‌یابم و اندوهم برطرف می‌شود؛ اما وقتی حسین علیه السلام را یاد می‌کنم، اشکم جاری می‌شود و ناله‌ام بلند می‌شود؟

خدای تعالی او را از این داستان آگاه کرد و فرمود: ﴿كهيعص﴾! «کاف» اسم کربلا و «هاء» رمز شهادت عترت طاهره است، و «یاء» نام یزید قاتل حسین علیه السلام و «عین» اشاره به عطش و «صاد» نشان صبر او است. زکریا علیه السلام چون این مطلب را شنید، نالان و غمگین شد و تا سه روز از عبادتگاهش بیرون نیامد، و به کسی اجازه نداد نزد او بیاید. و گریه و ناله سر داد و چنین نوحه گفت:

بارالها! از مصیبتی که برای فرزند بهترین خلائق خود، تقدیر کرده‌ای دردمندم.

خدایا! آیا این مصیبت را بر آستانه او نازل می‌کنی؟ آیا جامه این مصیبت را بر تن علی علیه السلام و فاطمه می‌پوشانی؟! آیا این غم را بر ساحت آنان فرود می‌آوری؟ بعد از آن گفت:

بارالها! فرزندی به من عطا کن تا در پیری چشمم به او روشن شود و او را وارث و وصی من قرار ده؛ آنگاه مرا دردمند او گردان؛ همچنان که حبیب محمد ﷺ را دردمند فرزندش گرداندی. خداوند، حضرت یحییٰ علیہ السلام را به او بخشید و او را دردمند وی ساخت. لذا بین امام حسین علیہ السلام و حضرت یحییٰ علیہ السلام نیز شباهت‌هایی وجود دارد؛ مانند این که هر دو شش ماهه به دنیا آمدند و نحوهٔ شهادتشان هم شبیه به هم دیگر است؛ یعنی شقی‌ترین فرد سر مقدس آنان را از تن جدا نمود و برای فرد ناپاکی هدیه فرستاد و او نیز سر مقدس یحییٰ علیہ السلام را داخل طشت طلا گذاشت.^۱

۱. بحار الأنوار، ج ۴۵، ص ۸۹ و ۲۹۹؛ معجم احادیث الامام المهدی علیہ السلام، ج ۳، ص ۱۸۲. واقعه شهادت حضرت یحییٰ علیہ السلام نیز این‌گونه است: «هیردویس» پادشاه عصر با زنی بنام «هیردویا» ازدواج کرد؛ این زن از شوهر سابق خود دختری زیبا و آشوبگر داشت که دارای قامتی موزون و اندامی دلربا بود. در روز جشن ولادت «هیردویس» دختر رقص دل‌انگیزی نمود، به طوری که همه حضار و شخص پادشاه را سخت تحت تأثیر حرکات و اطوار فریبنده خود قرار داد. بعد از آن روز چنان پادشاه فریفته دختر خوانده خود شد و دل در گرو عشق او باخت که از او خواست هر خواهشی دارد از وی بخواهد تا دستور دهد روا گردد. ماجرای عشق پادشاه و نظر سوء او نسبت به دختر زن خود فاش شد و در شهر منعکس گردید. حضرت یحییٰ به پادشاه اعلام خطر کرد که این عمل برخلاف حکم تورات و شرع حضرت موسی علیہ السلام است، و از مراوده و احیاناً ازدواج با او بپرهیزد. دختر و مادرش که وجود یحییٰ مبلغ دین را مخلّ آسیایش و انجام نقشه خویش می‌دانستند، روزی که شاه اظهار تمایل به وصال دختر نمود، بهانه گرفتند که تا یحییٰ زنده است این عشق سر نمی‌گیرد و شاه به وصال معشوق نخواهد رسید. شاه که در دام افسون مادر و دختر واقع شده و دل و دین از دست داده بود، یحییٰ را خواست و در حال غلبه هوا و هوس دستور داد سر نازنین او را میان طشتی از بدن جدا سازند. حضرت یحییٰ علیہ السلام، در آن هنگام سی ساله بود، در آن زمان پسر خاله اش حضرت عیسیٰ علیہ السلام، در میان خلق بود و هنوز صعود نکرده بود؛ یک قطره خون حضرت یحییٰ علیہ السلام به روی زمین ریخت و مانند فواره جوشید. جوشش این خون بنی اسرائیل را به وحشت و اضطراب و ننگ و بدنامی فرو برد، تا یکی از پادشاهان بابل (جنوب عراق) لشکری به فلسطین کشید و گروه زیادی از یهود را به قتل رسانید، تا خون از جوشش ایستاد. در برخی از منابع نام این پادشاه را چنانکه مشهور است «بخت النصر» نوشته‌اند در صورتی که وی در سال ۶۰۶ قبل از میلاد از دنیا رفته است و با ولادت حضرت یحییٰ علیہ السلام تطبیق نمی‌کند.

۲. امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، از نگاه امام حسین علیه السلام

امام حسین علیه السلام آیات اولیه سوره شمس را به امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف تأویل نموده است: امام باقر علیه السلام می فرماید: حارث اعور به امام حسین علیه السلام عرض کرد: یابن رسول الله! جعلت فداک: اخبرنی عن قول الله فی کتابه ﴿والشمس وضحیها﴾ قال: ویحک یا حارث، ذلک محمد رسول الله صلی الله علیه و آله، قلت: جعلت فداک: قوله: ﴿والقمر اذا تلیها﴾، قال: ذلک امیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام یتلو محمداً صلی الله علیه و آله قال: قلت: ﴿والنهار اذا جلیها﴾، قال: ذلک القائم من آل محمد، یملأ الارض قسطاً و عدلاً^۱.

ای زاده رسول خدا صلی الله علیه و آله! فدایت شوم، مرا از معنای آیه شریفه ﴿والشمس وضحیها﴾ (سوگند به خورشید و گسترش نور آن) مطلع ساز. حضرت فرمود: مراد از خورشید، رسول الله صلی الله علیه و آله می باشد. پرسید: فدایت شوم! منظور از آیه شریفه ﴿والقمر اذا تلیها﴾ (سوگند به ماه چون پس از آن آید) چیست؟ فرمود: منظور از ماه، امیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام است که بعد از پیامبر صلی الله علیه و آله می باشد. گفت: مقصود از آیه شریفه ﴿والنهار اذا جلیها﴾ (و سوگند به روز، وقتی که آن را روشن سازد) چیست؟ فرمود: مقصود از روز، قائم آل محمد صلی الله علیه و آله است که زمین را پر از قسط و عدل کند.

گذشته بشریت به جهت نداشتن عبودیت کامل و همه جانبه (بهره مندی از ولایت اهل بیت علیهم السلام)، روزشان همانند شب است، اما در دولت امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف آن چنان

۱. تفسیر فرات کوفی، ص ۲۱۲؛ بحار الأنوار، ج ۲۴، ص ۷۹.

زندگی بشریت در همه مراحل شکوفا می‌گردد که به حقیقت آن ایام را روز روشن باید نامید، چرا که از سیاهی‌ها و تباهی‌های دوری از امام علیه السلام اثری نیست. بشر دوران ظهور، آماده بهره‌وری فکری از امام زمان علیه السلام است. درک انسان عصر ظهور، به حدّی می‌رسد که می‌تواند سخن امام زمان علیه السلام را بفهمد و این درک و معرفت باعث افاضه و سرریز شدن کمالات مادی و معنوی در آنها می‌شود.

۳. امام مهدی علیه السلام و امام حسین علیه السلام در آخرین کتاب آسمانی

در قرآن کریم آیاتی وجود دارد که به سومین امام و آخرین امام تأویل شده است: خداوند متعال می‌فرماید:

﴿وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيهِ سُلْطَانًا فَلَا يَسْرِفُ فِي الْقَتْلِ إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا﴾^۱.

کسی را که خداوند خونس را حرام شمرده، به قتل نرسانید، مگر به حق و آن کسی که مظلوم کشته شده، برای ولی اش سلطه (حق قصاص) قرار دادیم؛ اما در قتل اسراف نکند، چرا که او مورد حمایت است.

در تأویل این آیه شریفه به امام حسین و امام مهدی علیه السلام شش روایت وارد شده است.^۲ یکی از آن روایت‌ها این است: سلام بن مستنیر می‌گوید: امام محمد باقر علیه السلام درباره آیه ﴿وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا﴾ فرمود: «او حسین بن علی علیه السلام است که مظلوم کشته شد و ما اولیای او هستیم. و قائم ما چون قیام کند، در طلب انتقام خون امام حسین علیه السلام برآید؛ پس

۱. سوره اسراء، آیه ۳۳.

۲. معجم احادیث الامام المهدی علیه السلام، ج ۵، ص ۲۲۷.

می‌کشد تا جایی که گفته می‌شود اسراف در قتل کرده است. مقتول، حسین عَلَيْهِ السَّلَامُ و ولی او قائم عَنْكَ اللَّهُمَّ عَلَی وَرَجَاءُكَ الشَّرِيفُ است. و اسراف در قتل این است که غیر قاتل او کشته شود. او منصور است، زیرا از دنیا نمی‌گذرد تا این که یاری شود به مردی از خاندان پیامبر خدا که زمین را پر از قسط و عدل کند، همچنان که پر از جور و ظلم شده باشد»^۱.

قندوزی حنفی نیز می‌گوید: «از امام علی الرضا فرزند موسی الکاظم عَلَيْهِ السَّلَامُ رسیده که آن حضرت فرمود: آیه ﴿وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا﴾ درباره حسین و مهدی عَلَيْهِمَا السَّلَامُ نازل شده است»^۲.

۱. تفسیر عیاشی، ج ۲، ص ۲۹۰

۲. ینابیع المودة، ص ۵۹۰

بخش دوم:

همراهی
در روایات

با توجه به احادیث، رابطه‌ای دقیق و عمیق بین عاشورا و انتظار نمایان می‌شود، درک حقیقت عاشورا و انتظار بدون یاری از یکدیگر، بی‌مایه و بدون هویت است، حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه و وارث امام حسین علیه السلام است و ظهور حضرت بدون در نظر گرفتن فرهنگ و نهضت نینوا نافرجام است. نبردی که در بامداد سرخ عاشورای ۶۱ هـ.ق آغاز شد، هنوز به فرجام نرسیده است. امام حسین علیه السلام جان خود و یاران و عزیزانش را فدا کرد تا ظلمت‌زدگان سرگردان را به ساحل روشن هدایت، رهنمون سازد. «و بذلَ مُهْجَتَهُ فَيَكُ لَيْسَتْ تَنْقِذَ عِبَادَكَ مِنَ الْجَهَالَةِ وَ حَيْرَةِ الضَّلَالَةِ»^۱ حکمت خداوند بر آن شد که منجی عالم، نهمین فرزند امام حسین علیه السلام، کربلا و حرکت عظیم سیدالشهداء علیه السلام را به هدف اعلای خود یعنی نجات و هدایت جمیع خلائق برساند. در واقع ظهور حضرت بقیة الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه و همه آثار بی‌نظیر آن در عالم، ادامه فرهنگ عاشوراء و از آثار

۱. زیارت اربعین.

وجودی مولی‌الکونین اباعبدالله الحسین علیه السلام است. شیعه رمز بقا، تلاش و حرکت خود را «کربلا» و سرّ پایداری و ماندگاری را «ظهور» می‌داند. همه ساله با فرا رسیدن محرم و اقامه عزای برای سالار شهیدان و تبیین معارف عاشورا جان تازه در کالبد شیعه دمیده می‌شود.

از سوی دیگر وقتی حرکت و نهضتی با یاد امام حسین علیه السلام اقامه می‌شود، با یاد فرزندش امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشريف بیمه و تثبیت می‌گردد. شیعیان در عصر غیبت خود را موظف به انجام وظایف خود در رابطه با امام زمانشان می‌دانند و محرم و صفر و شعائر سید الشهداء علیهم السلام از مهم‌ترین این وظائف و رکن انتظار امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشريف است. در ادامه به گوشه‌ای از پیوند این دو جریان در روایات می‌پردازیم:

۱. امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشريف فرزند امام حسین علیه السلام

در بیش از سیصد روایت، وارد شده که امام مهدی نهمین فرزند امام حسین علیه السلام است و در بیشتر احادیثی که از وجود مقدّس رسول اکرم درباره حضرت ولی عصر علیه السلام آمده، به آن حضرت به عناوینی چون: «از تبار پسر حسین» و «از نسل این پسر»، «نهمین فرزند پسر حسین» معرفی شده است که مجموع روایات پیامبر صلی الله علیه و آله در این زمینه ۱۸۵ حدیث می‌باشد.^۱

در این جا چند روایت این باب، از امام حسین علیه السلام نقل می‌شود: مردی از طایفه همدان می‌گوید: «سمعت الحسین بن علی بن ابی طالب علیه السلام یقول: قائم هذه الامة هو التاسع من

۱. منتخب الاثر، ص ۲۵۴.

ولدی و هو صاحب الغيبة و هو الذی یقسم میراثه و هو حی^۱.
 از امام حسین بن علی علیه السلام شنیدم که می فرمود: قائم این
 امت نهمین از فرزندان من است و او صاحب غیبت است،
 و او کسی است که میراثش را در حیاتش تقسیم می کنند».
 امام حسین علیه السلام می فرماید:

«كان رسول الله يقول في بشرى بي، يا حسين! انت
 السيد ابن السيد، ابوالسادة تسعة من ولدك ائمة ابرار امناء
 معصومون و التاسع مهديهم قائمهم. انت الامام بن الامام،
 ابوالائمة تسعة من صلبك ائمة ابرار و التاسع مهديهم يملأ
 الدنيا قسطاً و عدلاً، يقوم في آخرالزمان كما قمت في اوله^۲.

رسول خدا صلی الله علیه و آله در بشارتی به من فرمود: ای حسین!
 تو سید، فرزند سید و پدر ساداتی، و «نه» فرزند از فرزندان
 تو، امامان ابرار و امین و معصوم اند، و نهمین آنان مهدی
 قائم عجل الله تعالی فرجه الشریف است. تو امام پسر امام و پدر ائمه هستی و نه
 فرزند از پشت تو ائمه ابرارند و نهمین آنان، مهدی است که
 دنیا را در آخر الزمان، پر از عدل و قسط می کند...».

این اتحاد و پیوند در حسب و نسب و ابوت و بنوت
 گویای این حقیقت است که حضرت مهدی علیه السلام فرزند سالار
 شهیدان علیه السلام است^۳ و وارث اوست. راه و منطق و هدف هر
 دو، یکی است. چهارده معصوم پاک بارها یادآوری می کردند

۱. کمال الدین، ج ۱، ص ۳۱۷؛

۲. کفایة الاثر، ص ۱۶۷؛ بحار الأنوار، ج ۳۶، ۳۴۴.

۳. در برخی از روایات، امام مهدی علیه السلام را فرزند امام حسن مجتبی علیه السلام معرفی نموده
 است که پاسخ محکم و مستدل به آنها داده شده است. ضمن آن که می توان گفت:
 امام مهدی علیه السلام از ناحیه پدر حسینی است و از ناحیه مادر حسنی است، زیرا همسر
 امام سجاد علیه السلام دختر امام مجتبی علیه السلام و امامان بعدی هم فرزند امام حسین علیه السلام و هم
 فرزند امام حسن علیه السلام هستند.

که از نسل امام حسین عَلَيْهِ السَّلَام کسی خواهد آمد که جهان را گلستان و پر از عدل و نیکی خواهد کرد.

در روایتی نسبتاً طولانی امام علی عَلَيْهِ السَّلَام به فرزندش امام حسین عَلَيْهِ السَّلَام فرمود: «... يظهر امير الامرة، و قاتل الكفرة، السلطان المأمول تحير في غيبته العقول و هو التاسع من ولدك يا حسين، يظهر بين الركنين يظهر على الثقلين ولا يترك في الارض الا الذين، طوبى للمؤمنين الذين ادركوا زمانه و لحقوا اوانه، و شهدوا ايامه، و لاقوا اقوامه»^۱.

امیر بزرگان و کشنده کافران، سلطانی که آرزوی او را دارند و عقل‌ها در زمان غیبتش سرگردان می‌شود. نهمین فرزند تو ای حسین عَلَيْهِ السَّلَام است. او بین رکن و مقام بر همه جای زمین و همه انسان‌ها و جنیان ظاهر می‌شود. خوشا به افراد مؤمنی که زمان او را درک کنند و ملحق به او شوند و شاهد حکومت و ملاقات کننده یارانش باشند.

۲. نسب حضرت مهدی عَلَيْهِ السَّلَام از زبان امام حسین عَلَيْهِ السَّلَام

در بیش از صد و نود روایت امام زمان عَلَيْهِ السَّلَام فرزند حضرت فاطمه عَلَيْهَا السَّلَام معرفی شده که بخشی از این احادیث از زبان مبارک امام حسین عَلَيْهِ السَّلَام بیان شده است.^۲

سالار شهیدان، فرزندش امام مهدی عَلَيْهِ السَّلَام را به این جهت فرزند حضرت فاطمه عَلَيْهَا السَّلَام می‌خواند که اصالت و اهمیت اعتقاد به امامت تا آخرین نفر از این سلسله فهمیده شود. آن حضرت فرمود: از رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ شنیدم

۱. منتخب الاثر، ف، ۶، ب، ۱۰، ح، ۲، ص ۵۷۸.

۲. منتخب الاثر، ص ۲۴۷، ب، ۶.

که فرمودند: «المهدی من ولد فاطمة؛ مهدی از فرزندان فاطمه علیها السلام است».

در روایت دیگری امام حسین علیه السلام می فرماید: «پیامبر صلی الله علیه و آله به فاطمه زهرا علیها السلام فرمود: «بشیری یا فاطمة! المهدی منک؛ ای فاطمه! بشارت بر تو باد، که مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف از فرزندان توست».^۲

۳. القاب امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف از زبان امام حسین علیه السلام

امام زمان علیه السلام القاب مبارکی دارند که بعضی از آن ها، مستقیماً با «عاشورا» در ارتباط است و بعضی از لقب های مقدّس آن حضرت، بر زبان جد بزرگوارشان جاری شده است. عیسی الخشاب می گوید: از محضر امام حسین علیه السلام سؤال کردند: آیا شما صاحب این امر هستید؟ فرمود: لا و لكن صاحب الامر الطريد الشريد الموتور بایه، المکتی بعمّه، يضع السيف على عاتقه ثمانية اشهر.^۳

صاحب این امر من نیستم، بلکه صاحب این امر کسی است که از میان مردم کناره گیری می کند و خون پدرش بر زمین می ماند و کنیه او کنیه عمویش خواهد بود. آن گاه شمشیر برمی دارد و هشت ماه تمام شمشیر بر زمین نمی گذارد. «طريد» و «شريد» که هر دو به یک معنا است از القاب حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف به شمار می آید. این دو عبارت در زبان امامان معصوم علیهم السلام نیز به کار رفته و معنای آن کنار زده و رانده شده است. حاجی نوری رحمته الله علیه در معنای «شريد» می گوید: «رانده شده از مردمی که حق آن حضرت

۱. کنوز الحقائق، (چاپ شده در حاشیه جامع الصغیر) ج ۱، ص ۱۶۱.

۲. معجم احادیث الامام المهدی علیه السلام، ج ۱، ص ۱۴۴

۳. کمال الدین، ج ۱، ص ۳۱۸.

را نشناختند و قدر وجود نعمت او را ندانستند و در مقام شکرگزاری از او برنیامدند؛ بلکه پس از این که از دست یافتن بر او ناامید شدند، به قلع و قمع ذریه طاهره ایشان پرداختند و به کمک زبان و قلم، سعی بر بیرون راندن نام و یاد او، از قلوب و اذهان مردم کردند.^۱

علامه مجلسی رحمۃ اللہ علیہ درباره این حدیث می فرماید: «الموتور بایه»؛ یعنی، کسی که پدرش را کشته اند و طلب خونش را نکرده اند. مراد از «والد»، امام حسن عسکری علیه السلام، یا امام حسین علیه السلام و یا جنس والد است که شامل همه ائمه علیهم السلام می شود، و «مکنی بعمه» شاید کنیه برخی از عموهای حضرت، ابوالقاسم باشد، یا این که امام زمان عجل الله تعالی فرجه الصالح کنیه اش ابوجعفر، ابی الحسن و یا ابی محمد باشد. بعید نیست علت تصریح نکردن به اسم حضرت و آوردن کنیه، به جهت خوف از عمومی حضرت باشد.^۲

در این روایت امام حسین علیه السلام ما را متوجه غربت امام عصر علیه السلام می نماید. در متون اسلامی تعابیر عجیب و تکان دهنده ای راجع به غربت و مظلومیت امام زمان علیه السلام وجود دارد. امیرمؤمنان علیه السلام به اصبع بن نباته می فرماید:

صاحب هذا الامر الشّرید الطّرید الفرید الوحید.^۳

عده دار این امر (حضرت مهدی علیه السلام) همان رانده آواره یگه و تنهاست.

دوران غیبت، زمان غربت، مظلومیت، صبر و انتظار

۱. نجم الثاقب، ص ۷۸.

۲. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۳۷.

۳. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۱۲۰.

امام عَلَيْهِ السَّلَامُ وَآلِهِ الطَّيِّبَاتُ است که بیش از هزار سال غم های عالم را یک تنه به دوش می کشد.

در زیارت حضرت مهدی عَلَيْهِ السَّلَامُ عرضه می داریم:
السلام عليك ايها الامام الفريد؛ سلام بر تو ای امام تنها.
امام موسی بن جعفر عَلَيْهِ السَّلَامُ در روایت مشابهی می فرماید:
«... هو الظريدُ الوحيدُ الغريبُ الغائبُ عن اهلِه الموتور
بابیه؛^۲ او (حضرت مهدی عَلَيْهِ السَّلَامُ) آن غریب تنهای دور از وطن
غایب از دیدگان کسان خویش است که هنوز انتقام خون
پدرش (سیدالشهدا عَلَيْهِ السَّلَامُ) گرفته نشده است.

سخن از غربت مهدی زهراست
سخن از بی وفایی من و ماست
غم مهدی غمی جان گاه باشد
از آن کمتر کسی آگاه باشد
شکیبایی از او شرمنده گشته
ز غم جان و دلش آکنده گشته
از او مظلوم تر در این جهان کیست
ز کنه غربتش کس باخبر نیست
به غیبت سوز و اشک و آه دارد
چو جدّ خویش سر در چاه دارد
تو گویی خار در چشمش نشسته
دلش از غفلت شیعه شکسته
غریب و یکه و تنهاست مهدی
کجا شد شیعیان پس رسم مردی؟

۱. زیارت سرداب مقدس، صحیفه مهدیه، ص ۶۱۹.

۲. کمال الدین، ج ۲، ص ۳۶۱، ب ۳۴، ح ۴.

۴. توصیف امام حسین علیه السلام از زبان امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف

امام زمان علیه السلام درباره اوصاف، ویژگی‌ها و سیرت جد بزرگوارشان در زیارت ناحیه مقدسه کلامی عمیق و بلند دارد. یکی از آن فرازها این جمله است:

كنت ربيع الايتام و عصمة الانام و عز الاسلام و معدن

۱. این زیارت مسلماً از سوی امام معصوم علیه السلام صادر گردیده، و در کتب متقدمان و علمای شیعه از زمان‌های دور تا کنون، ثبت و ضبط شده است. نخستین کسی که از این زیارت در کتاب خویش نام برده، شیخ مفید (م. ۴۱۳ ق. ۱) است که آن را در کتاب مزار خویش جزء اعمال روز عاشورا ثبت کرده است. اکنون، این کتاب در دست نیست؛ ولی علامه مجلسی می‌نویسد:

قال الشيخ المفيد رحمته الله في كتاب المزار ما هذا الفظه: زيارة أخرى في يوم عاشورا برواية أخرى، إذا أردت زيارته بها في هذا اليوم فقف عليه عليه السلام و قل: السلام على صفة الله.

پس از مفید، شاگردش سید مرتضی علم الهدی (م. ۴۳۶ ق. ۱)، از آن در کتاب مصباح الزائر خویش، یا المصباح یاد کرد. این کتاب هم، اکنون موجود نیست و تنها نشانه‌ای که از آن در دست داریم، عبارات سید بن طاووس در مصباح الزائر است، که می‌نویسد: زیارة ثانیة بألفاظ شافیة بزاربها الحسین علیه السلام زاربها المرتضی علم الهدی رحمته الله قال: فإذا أردت الخروج فقل: اللهم إلیک توجهت... ثم تدخل القبة الشريفة و تقف على القبر الشريف و قل: السلام على آدم صفة الله... علامه مجلسی هم در نقل این زیارت، به کتاب سید مرتضی رحمته الله اشاره کرده است.

سومین شخص، ابن المشهدی (م. ۵۹۵ ق. ۱)، شاگرد شاذان بن جبریل قمی، عبدالله بن جعفر دوریستی و ورام بن ابی فراس، و استاد ابن نماحلی و فخار بن معد حائری است. ابن المشهدی درباره زیارت ناحیه در کتاب المزار الکبیر، می‌نویسد: زیارة أخرى فی یوم عاشوراء الأبی عبدالله الحسین ممّا خرج من الناحية إلى أحد الأبواب. قال: تقف علیه و تقول: السلام على آدم صفة الله...

چهارمین عالم شیعه که به نقل آن پرداخته، سید بن طاووس، رضی الدین علی بن موسی بن طاووس حسنی بغدادی (م. ۶۶۴ ق. ۱)، است که این زیارت را در مصباح الزائر نقل کرد و پس از این دو کتاب بود که زیارت ناحیه در کتابهای حدیثی و مزار متأخران نقل گردید، و ترجمه‌ها و شرح‌های متعدد بر آن نگاشته شد. در این باره، می‌توان به این کتاب‌ها اشاره کرد: ۱- محمد باقر مجلسی، بحار الانوار، ج ۹، ص ۳۱۷ و تحفة الزائر، ص ۳۳۳، زیارت چهارم امام حسین علیه السلام؛ ۲- محدث نوری، مستدرک الوسائل، ج ۱۰، ص ۳۳۵؛ ۳- شیخ ابراهیم بن محسن کاشانی، الصحیفة المهدیه، ص ۲۰۳؛ ۴- محدث قمی، نفس المهموم، ص ۲۳۳ و ترجمه کمره ای، ص ۱۰۴؛ ۵- گروه نویسندگان (زیر نظر آیت الله بروجردی)، جامع احادیث الشیعه، ج ۱۵، ص ۴۰۵؛ ۶- سید محمود، دهسرخ، رمز المصیبة، ج ۳، ص ۱۰.

پس، این زیارت، سابقه‌ای هزار ساله دارد، و در کتاب‌ها و گفتارهای عالمان شیعه مشهور بوده است، ضمن آنکه مضامین آن هم‌سو با روایات است.

الاحکام و حلیف الانعام سالکاً طرائق جدک و ابیک... .
تو بهار یتیمان و ملجأ و پناهگاه مردم و عزّت اسلام و
کانون احکام و هم پیمان بخشش ها و نیکوکاری، رهرو راه
جدّت و پدرت بودی.

برای اسلام و مسلمین مهربان و یاور حق و صبور و بردبار
در هنگام بلا و محافظ دین و نگهبان آن بودی.
در ادامه حضرت مهدی، امام حسین علیه السلام را این گونه
توصیف فرموده است:

كنت للرسول ولداً وللقرآن سنداً وللامة عضداً وفي
الطاعة مجتهداً حافظاً للعهد والميثاق ناكباً عن سبيل
الفساق تتأوه تأوه المجهود طويل الركوع والسجود زاهداً في
الدنيا زهداً الزاحل عنها ناظراً بعين المستوحشين منها.^۱

تو ای حسین، برای «رسول خدا» فرزند و برای «قرآن» سند
و برای «امت»، بازویی (قدرتمند) بودی. در طاعت خدا
تلاشگر و نسبت به عهد و پیمان، حافظ و مراقب بودی.
از راه فاسقان سر برمی تافتی. آه می کشیدی؛ آه آدمی که
به رنج و زحمت افتاده است. رکوع و سجود تو طولانی بود.
زاهد و پارسای دنیا بودی؛ زهد و اعراض کسی که از دنیا
رخت برکشیده و با دیده وحشت زده بدان نگاه می کرد.

در این عبارت، بسیار جالب و جامع، امام زمان جدّ بزرگوار
خود، امام حسین علیه السلام را با ده عنوان وصف کرده است:
امام حسین علیه السلام فرزند رسول خدا صلی الله علیه و آله است.
او سند و پشتوانه قرآن است.

۱. بحار الانوار، ج ۱۰۱، ص ۲۳۹، ح ۳۸.

هر آنچه در قرآن، در قالب الفاظ است، در وجود مطهر
 امام حسین علیه السلام رؤیت و مشاهده می شود.
 قدرت اسلام، امامت است و امام حسین علیه السلام بازوی
 پرتوان امت و دین اسلام در همه اعصار است.
 در راه اطاعت پروردگار، سخت کوش و تلاشگر بود و
 عبادت آن حضرت مایه اعجاب است.
 آن بزرگوار، نگه دار عهد و میثاق است و با خدا و خلق او
 در عهد و پیمان، استوار و ثابت و با وفاست.
 آن حضرت از راه و روش فاسقان روی گردان بود و از راه
 مسامحه و مدافعت وارد نمی شد.
 آه امام حسین علیه السلام دردمندانه بود؛ مانند کسی که بار سنگینی
 از غصه در دل دارد و درد سینه اش جراحی التیام ناپذیر است.
 آن حضرت رکوعها و سجدههای طولانی داشت. که
 نمونه های آن در تاریخ ثبت و درج شده است.
 سیدالشهداء علیه السلام، نسبت به دنیا زاهد و بی علاقه بود.
 و زهد با عمل این خاندان معنا می گیرد و آنجایی که نظر
 دیگران به دنیا نظر عاشقانه بود، نظر آن حضرت به دنیا،
 مانند انسان وحشت زده بود.

۵. قائم و عاشورا

«قائم» از القاب مشهور حضرت حجت عجل الله تعالی فرجه الشریف است که
 در بیشتر روایات شیعه وارد شده و شیعیان با شنیدن آن به
 احترام حضرت و اعلان آمادگی قیام می کنند.
 ابو حمزه ثمالی می گوید: به امام محمد باقر علیه السلام عرض
 کردم: ای فرزند پیامبر! آیا شما (امامان معصوم علیهم السلام) همه

قائم نیستید و حق را به پانمی دارید؟ پس چرا تنها امام دوازدهمین را قائم می خوانند؟ فرمود:

لَمَّا قَتَلَ جَدِّي الْحُسَيْنِ ضَجَّتِ الْمَلَائِكَةُ بِالْبُكَاءِ وَ النَحِيبِ وَ قَالُوا هَلْ هُنَا أَتَصَفَّحَ عَمَّنْ قَتَلَ صَفْوَتَكَ وَ ابْنَ صَفْوَتِكَ وَ خَيْرَتِكَ مِنْ خَلْقِكَ؟ ... فَأَوْحَى اللَّهُ إِلَيْهِمْ قَرُّوا مَلَائِكَتِي فَوْعَزَّتِي وَ جَلَالِي لِأَنْتَقِمَنَّ مِنْهُمْ وَ لَوْ بَعْدَ حِينٍ... ثُمَّ كَشَفَ لَهُمْ عَنِ الْأُئِمَّةِ مَنْ وَ لَدَ الْحُسَيْنِ فَسَرَّتِ الْمَلَائِكَةُ بِذَلِكَ وَ رَأَوْا أَحَدَهُمْ قَائِمًا يُصَلِّي، فَقَالَ سُبْحَانَ: بِهَذَا الْقَائِمِ أَنْتَقِمُ مِنْهُمْ. چون جدم حسین علیه السلام کشته شد، فرشتگان صدا به گریه و ناله بلند نموده و عرض کردند: پروردگارا! آیا قاتلان بهترین بندگان و زاده اشرف برگزیدگان را به حال خود وامی گذاری؟ خداوند به آنها وحی فرستاد: ای فرشتگان من! آرام گیرید. به عزت و جلالم سوگند، از آنان انتقام خواهم گرفت؛ هر چند بعد از گذشت زمان ها باشد. آن گاه پروردگار عالم پرده از جلو دیدگان آنان کنار زد و امامان از فرزندان امام حسین علیه السلام را یکی پس از دیگری به آنها نشان داد. فرشتگان از این منظره، مسرور و شادمان گردیدند و دیدند که یکی از آن بزرگواران، ایستاده مشغول نماز است. خداوند فرمود: با این قائم (شخص ایستاده) از آنان (قاتلان حسین علیه السلام) انتقام خواهم گرفت. محمد بن حمران می گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: چون جریان شهادت امام حسین علیه السلام واقع شد، فرشتگان به درگاه الهی نالیدند و خروش برآورده، به خداوند عرض کردند: بار خدایا! آیا با حسین علیه السلام که انتخاب شده تو و فرزند پیامبر صلی الله علیه و آله

تو است این چنین رفتار می شود؟! خداوند شبح و سایه قائم علیه السلام را در برابر آنان در حالت ایستاده مجسم کرد و فرمود: با این (قائم) از ستم کنندگان به حسین علیه السلام انتقام خواهم گرفت.^۱

۶. غیبت حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشريف، از نگاه امام حسین علیه السلام

درباره غیبت آخرین پیشوای برحق احادیث تابناکی وجود دارد، برخی از این روایات از ناحیه امام سوم است. امام حسین علیه السلام درباره غیبت امام زمان علیه السلام می فرماید:

«لصاحب هذا الامر غیبتان، احدهما تطول حتی یقول بعضهم: مات و بعضهم قتل و بعضهم ذهب و لا یطلع علی موضعه احد من ولی و لا غیره الا المولی الذی یلی امره.^۲

برای صاحب این امر دو غیبت است که یکی از آنها آن قدر به طول می انجامد که گروهی می گویند: (مهدی علیه السلام) مرده و برخی گویند: کشته شده و بعضی گویند: رفته است. احدی از دوستان و غیره، از اقامتگاه او آگاه نمی شود، جز خدمت گذاری که متصدی امور اوست». هم چنین می فرماید: ... له غیبة یرتد فیها اقوام و یثبت علی الدین فیها آخرون، فیؤذون و یقال لهم: «متی هذا الوعدان کنتم صادقین» اما ان الصابر فی غیبتة علی الاذی و التکذیب بمنزلة المجاهد بالسيف بین یدی رسول الله صلی الله علیه و آله.^۳

برای او غیبتی است که گروه‌هایی در آن از دین برمی گردند و گروه‌هایی دیگر بر آیین خود استوار می مانند و در این راه آزارها می بینند. به آنان گفته می شود: این وعده کی

۱. علل الشرایع، ج ۱، ص ۱۶۰.

۲. غیبت نعمانی، ص ۱۷۱.

۳. کمال الدین، ج ۱، ص ۳۱۷.

واقع خواهد شد، اگر راستگو هستید؟ آنان که بر این آزارها و تکذیب‌ها صبر کنند، همانند کسی اند که شمشیر به دست گرفته و در پیشاپیش رسول اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جهاد می‌کند. با توجه به این حدیث شریف، مشخص می‌شود که آسیب‌های سختی در این زمان متوجه شیعیان است که بارزترین آنان، بی‌دینی و بد دینی است. اما اگر کسی دینش را در این شرایط سخت حفظ کند، اجر و پاداش مهمی مانند مجاهدان زمان پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دارد.

۷. بشارت ظهور از زبان امام حسین عَلَيْهِ السَّلَام

بشارت به ظهور امام عصر عَلَيْهِ السَّلَام حقیقتی شعف‌انگیز است که از سوی امامان معصوم عَلَيْهِمُ السَّلَام نوید آن داده شده است. سالار شهیدان در این زمینه می‌فرماید: «مَتَّ اثنی عشر مهدیاً، اولهم امیر المؤمنین علی بن ابی طالب و آخرهم التاسع من ولدی و هو الامام القائم بالحق یحیی الله به الارض بعد موتها و یظهر به دین الحق علی الدین کله و لو کره المشرکون...»

دوازده مهدی از ما است که نخستین آنان علی بن ابی طالب و آخرین آنان نهمین فرزند من است که او امام قائم به حق است، خداوند زمین مرده را به وسیله او زنده می‌کند و دین حق را بر تمام ادیان پیروز می‌گرداند.^۱

عبدالله بن عمر می‌گوید: سمعت الحسین بن علی عَلَيْهِ السَّلَام یقول: لو لم یبق من الدنیا الا یوم واحد لَطَوَّلَ اللهُ عَزَّوَجَلَّ ذلک الیوم حتی ینخرج رجل من ولدی فیملها عدلاً و قسطاً

۱. کمال الدین، ج ۱، ص ۳۱۷.

کما ملئت جورا و ظلما، كذلك سمعتُ رسول الله يقول^۱.
 از حسین بن علی علیه السلام شنیدم که می فرمود: اگر از عمر دنیا جز یک روز باقی نمانده باشد، خداوند آن روز را به قدری طولانی فرماید تا آنکه مردی از فرزندان من خروج نماید و زمین را پر از عدل و داد نماید، هم چنان که پر از ظلم و جور شده باشد، من از رسول خدا صلی الله علیه و آله این چنین شنیدم.
 این مژده ها در طول تاریخ همواره بارقه امید برای عاشقان و شیفتگان مکتب اهل بیت علیهم السلام بوده و سبب حیات، رشد، بالندگی، حرکت و تلاش شده است.

۸. وظایف شیعیان در عصر غیبت در کلام امام حسین علیه السلام

همه معصومین علیهم السلام برای ویژگی ها، وظایف و شرایط زمان غیبت امام زمان عجل الله تعالی فرجه الیه سخنانی بیان فرموده اند؛ زینت دوش پیامبر صلی الله علیه و آله، امام حسین علیه السلام هم می فرمایند: «... التاسع من ولدی و هو القائم بالحق، یحیی الله به الارض بعد موتها و یظهر به دین الحق علی الدین کله و لو کره المشرکون، له غیبة یرتد فیها اقوام و یتبث فیها علی الدین آخرون، فیؤذون یقال لهم: ﴿مَتَى هَذَا الْوَعْدِ اِنَّ كُنْتُمْ صَادِقِیْنَ﴾؛ اما ان الصابر فی غیبة علی الاذی و التکذیب بمنزلة المجاهد بالسیف بین یدی رسول الله^۲؛ نهمین از فرزندان من، امام قائم به حق است و خدای متعال زمین را به واسطه او پس از مرگ زمین، زنده می کند و دین حق را به دست او بر همه ادیان چیره نماید گر چه مشرکان را ناخوش

۱. همان.

۲. معجم احادیث الإمام المهدي علیه السلام، ج ۵، ص ۱۴۰.

آید و او را غیبتی است که اقوامی در آن از دین برمی گردند و عده‌ای ثابت و پابرجا مانند وادیت شوند. به آنها گفته می‌شود: اگر راست می‌گویید، این وعده (ظهور) چه وقت عملی می‌شود؟ بدانید کسی که در دوران غیبت بر آزار و تکذیب صابر باشد مانند مجاهدی است که با شمشیر پیش روی رسول خدا ﷺ مجاهده کرده است»^۱.

۹. شباهت‌های امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف با انبیاء علیهم السلام در کلام امام حسین علیه السلام

آخرین خلیفه پروردگار شباهت‌های بسیاری با تمام انبیاء دارد. امام حسین علیه السلام در این رابطه می‌فرماید:

«فی التاسع من ولدی سنة من یوسف علیه السلام و سنة من موسی بن عمران علیه السلام و هو قائماً اهل البیت یصلح الله تبارک و تعالی امره فی لیلۃ واحدة؛^۲ در نهمین فرزند من سنتی از یوسف و سنتی از موسی بن عمران علیه السلام است، او قائم ما اهل بیت علیه السلام است و خدای تعالی امر او را در یک شب اصلاح می‌فرماید».

این روایت شریف می‌فهماند که اصلاح امر امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف ناگهانی است، لذا هر صبح و شام باید آن را نزدیک دانست و انتظارش را کشید. عاشقان اهل بیت علیه السلام و منتظران ظهور، فرج امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف را بسیار نزدیک به خود می‌دانند؛ (أُمَّهُمْ یَرَوْنَهُ بَعِيداً وَنَرَاهُ قَرِیباً).

۱. مکیال المکارم، ج ۲، ص ۲۸۴.

۲. بحار الأنوار، ج ۵۱، ص ۱۳۲.

۱۰. دلدادگی حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف به امام حسین علیه السلام

خدمت به امام حسین علیه السلام و توفیق یاری حضرت و شمشیر زدن در رکاب او، بزرگترین توفیقات الهی است که نصیب عده‌ای از خواص مؤمنان می‌شود. همچنان‌که خدمت به حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف و توفیق بودن در رکاب آن بزرگوار، از دیگر موهبت‌های الهی است که نصیب عده‌ای از خواص می‌شود. در عظمت و شرافت خدمت‌گزاری و نصرت به آستان بلند حسینی علیه السلام، همین بس که امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف نیز عاشق جدّ بزرگوار خود و مشتاق خدمت به او است. آن حضرت در زیارت ناحیه مقدسه^۱ می‌فرماید: «و لئن اخرتنی الدهور و عاقنی^۲ عن نصرک المقدور لأندبنک صباحاً و مساءً و لأبکینّ لک (علیک) بدل الدموع دماً».

اگر روزگار مرا به تأخیر انداخت و از یاری و نصرت تو در روز عاشورا باز داشت، هر آینه من صبح و شام بر تو ندبه می‌کنم و به جای قطرات اشک، بر تو خون می‌گیرم.

آری، یاری امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، عبادتی بزرگ است، چرا که در حقیقت خدمت به تمام پیامبران و اوصیا و امامان معصوم علیهم السلام می‌باشد؛ زیرا او آخرین حجت الهی است و اراده خداوند بر آن تعلق یافته که زحمات طاقت فرسای همه پیامبران را، به دست باکفایت آخرین حجت خود به ثمر رساند. اگر نهضت جهانی آن ولی الله اعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف، از برنامه جهانی خلقت حذف شود، برنامه همه پیامبران عقیم گشته و هدف نهایی فرستادن رسولان و تشریح ادیان ضایع و تباه می‌شود.

۱. در پاراگراف یک در صفحه ۱۹ اسناد زیارت ناحیه آورده شد.

۲. در بعضی از نسخ عافنی آمده است.

خدمت به امام عصر علیه السلام، مطلوب امام صادق علیه السلام نیز بوده است. «خلاد بن قصار می گوید: از امام صادق علیه السلام پرسیدند: آیا قائم متولد شده است؟ فرمود: «لا ولو أدركته لخدمته ایام حیاتی؛ نه متولد نشده ولی اگر من او را درک می کردم، همه عمر را با خدمت گزاری او سپری می کردم.»^۱

هنگامی که امام معصوم علیه السلام در حق حضرت بقیة الله عنه السلام چنین تعبیری به کار می برد؛ مقام رفیع یاران آن حضرت و ارزش خدمت به آیین «انتظار» روشن می شود و در حقیقت خدمت به سید الشهداء علیه السلام و تعظیم شعائر حسینی خدمت به امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشريف و نیل به اهداف آن مقام رفیع است.

۱۱. عاشورا روز ظهور

درباره روز قیام و ظهور حضرت، روایات مختلفی وارد شده است که در آنها، روز عاشورا و روز جمعه، روز ظهور معرفی شده است. آنچه مهم است، این که قیام حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشريف، مصادف با روز شهادت سید الشهداء علیه السلام است و این مطلب ما را به ارتباط ویژه صاحبان این دو حرکت عظیم رهنمون می سازد.

امام محمد باقر علیه السلام فرموده است: «کانی بالقائم یوم عاشورا یوم السبت قائماً بین الرکن والمقام و بین یدیہ جبرئیل ینادی: البیعة لله، فیملأ عدلاً کما ملئت ظلماً و جوراً»^۲.

گویا حضرت قائم عجل الله تعالی فرجه الشريف را می بینم که روز عاشورا، روز

۱. بحار الأنوار، ج ۵۱، ص ۱۴۸.

۲. غیبت طوسی، ص ۲۷۴.

شنبه بین رکن و مقام ایستاده و جبرئیل پیش روی او ندا می‌کند: بیعت برای خداست؛ پس زمین را پر از عدل و داد می‌کند همان‌گونه که پر از ظلم و جور شده باشد.

۱۲. عدالت مهدوی در کلام امام حسین علیه السلام

مهم‌ترین و بارزترین جلوه حکومت امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف عدالت می‌باشد.

امام حسین علیه السلام در تعبیر بسیار زیبایی گستردگی این عدالت را این‌گونه بیان می‌فرماید: «... اذا قام قائم العدل وسع عدلُه البرّ و الفاجر»؛ هنگامی که قائم عدالت قیام فرمایند، وسعت عدلش نیکوکار و بدکار را فرا می‌گیرد.

امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف با همه افراد به عدالت برخورد می‌کند و عدالت به همه سرزمین‌ها و همه مکان‌ها ارزانی می‌شود و موجودات در سایه سار این عدالت فراگیر در راحتی و امنیت زندگانی می‌کنند.

۱۳. یاد امام حسین علیه السلام؛ نخستین کلام حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف

در روایات، به مطالب و سخنان نخستین امام زمان علیه السلام اشاراتی شده است؛ از جمله آنها روایتی است که محدث بزرگوار شیخ علی یزدی حائری رحمته الله علیه نقل کرده است. او می‌گوید: «زمانی که قائم آل محمد علیه السلام ظهور کند، ما بین رکن و مقام می‌ایستد و پنج ندا می‌دهد:

الا یا اهل العالم انا الامام القائم.

آگاه باشید ای جهانیان که منم امام قائم.

۱. محاسن برقی، ج ۱، ص ۱۳۴ و بحار الأنوار، ج ۲۷، ص ۹۰.

الایا اهل العالم انا الصمصام المنتقم.
آگاه باشید ای اهل عالم که منم شمشیر انتقام گیرنده.
الایا اهل العالم انّ جدی الحسین قتلوه عطشاناً.
ای اهل عالم، جد من حسین علیه السلام را تشنه کام کشتند.
الایا اهل العالم انّ جدی الحسین طرحوه عریاناً.
بیدار باشید ای اهل عالم، که جد من حسین علیه السلام را
عریان روی خاک افکندند.

الایا اهل العالم انّ جدی الحسین سحقوه عدواناً.
آگاه باشید ای جهانیان، که جد من حسین علیه السلام را از روی
کینه توزی پایمال کردند.^۱

آری، اولین کلام حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الیه، یاد امام حسین علیه السلام
است که همواره یاد او، در دل هر انسان آزاده و طالب حقی زنده
است و این مصیبت عظیم، جز با ظهور فرزندش تسلی نمی یابد.

۱۴. حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الیه تکمیل کننده شهادت امام حسین علیه السلام
یکی از رابطه های دقیق بین این دو امام همام علیه السلام، مرکز
حکومت آنها است. امام حسین علیه السلام از مکه به جانب کوفه
رهسپار بود که سپاهیان یزید، راه را بر آن حضرت بستند و
او در دوم محرم، در کربلا منزل نمود.
زمانی که خورشید تابناک مکه (امام زمان عجل الله تعالی فرجه الیه) ظهور
کند، کوفه را به عنوان مقرر حکومت خود بر خواهد گزید.

امام محمد باقر علیه السلام می فرماید:
«مهدی علیه السلام قیام می کند و به سوی کوفه می رود و منزلش
را آن جا قرار می دهد».^۲

۱. الزام الناصب فی اثبات الحجة الغائب، ج ۲، ص ۲۸۲.

۲. بحار الأنوار، ج ۵۲، ص ۲۲۵.

هم چنین می فرماید:

«هنگامی که قائم ما قیام کند و به کوفه برود، هیچ مؤمنی نخواهد بود، مگر آن که در آن شهر، در کنار مهدی سکونت می‌گزیند، یا به آن شهر می‌رود»^۱.

ابوبکر حضرمی می‌گوید: به امام محمد باقر علیه السلام یا امام صادق علیه السلام گفتم: کدام سرزمین پس از حرم خدا و حرم پیامبرش با فضیلت تر است؟ فرمود:

«ای ابابکر! سرزمین کوفه که جایگاه پاکی است و در آن مسجد سهله قرار دارد. مسجدی که همه پیامبران در آن نماز خوانده اند. آن جا عدالت الهی پدیدار می‌گردد و قائم به عدل و قیام کنندگان با او از همان جا خواهند بود. آن جا، جایگاه پیامبران و جانشینان صالح آنان است»^۲.

امام صادق علیه السلام از مسجد سهله یاد کردند و فرمودند:
«آن خانه صاحب ما (مهدی موعود) است؛ زمانی که با خاندانش در آن جا سکونت گزیند»^۳.

از مجموع این روایات فهمیده می‌شود که شهر کوفه، پایگاه اصلی فعالیت‌ها و مرکز فرمانروایی امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشريف خواهد بود، پایگاهی که زمانی مقر حکومت امیرمؤمنان علیه السلام بود و امام حسین علیه السلام به آن سو می‌رفت.

۱۵. خون خواهی حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشريف از قاتلان امام حسین علیه السلام

سالار شهیدان به امام سجاد علیه السلام فرمود:
«ای پسر، ای علی! سوگند به خدا که خون من از جوشش

۱. همان، ص ۳۸۵.

۲. کامل الزیارات، ص ۳۰.

۳. کافی، ج ۳، ص ۴۱۵.

باز نمی‌ایستد تا این که خداوند، مهدی را برانگیزد. او به انتقام خون من، از منافقان فاسق و کافر، هفتاد هزار نفر را می‌کشد»^۱.
 هر وی می‌گوید: به حضرت رضا علیه السلام عرض کردم: ای فرزند رسول خدا! نظرتان درباره این سخن امام صادق علیه السلام که می‌فرماید:

«هرگاه قائم ماقیام کند، بازماندگان قاتلان امام حسین علیه السلام به کیفر کردار پدرانشان کشته می‌شوند» چیست؟ حضرت رضا علیه السلام فرمود: «این سخن صحیح است».

گفتم: پس این آیه قرآن ﴿وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى﴾ چه معنایی دارد؟ فرمود: آنچه خداوند می‌فرماید صحیح است؛ ولی بازماندگان قاتلان امام حسین علیه السلام، به کردار پدرانشان خوشحال اند و به آن افتخار می‌کنند و هر کس از چیزی خشنود باشد، مانند آن است که آن کار را انجام داده است. اگر مردی در مشرق کشته شود و مرد دیگری در مغرب به کشته شدن او خشنود باشد، نزد خداوند شریک گناه قاتل است. و این که قائم، فرزندان قاتلان امام حسین علیه السلام را هنگام ظهورش نابود می‌سازد، برای این است که آنان از کردار پدرانشان خشنودند.^۲

همان طوری که امام حسین علیه السلام می‌فرماید: روزی فرا می‌رسد که فرزندم مهدی عجل الله تعالی فرجه الشريف ظهور می‌فرمایند و همه ظالمین را سرکوب و به مظلومین عالم عزت می‌بخشد و جهان را با نور عدالت روشن می‌فرماید.^۳

۱. مناقب ابن شهر آشوب، ج ۴، ص ۸۵ و بحار الأنوار، ج ۴۵، ص ۲۹۹.

۲. علل الشرایع، ج ۱، ص ۲۱۹.

۳. معجم احادیث الامام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشريف، ج ۳، ص ۱۸۱.

۱۶. یاری امام حسین علیه السلام، یاری امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشريف

یکی دیگر از جلوه‌های روشن ارتباط بین این دو اختر تابناک آسمان ولایت و امامت یاری نمودن امام حسین علیه السلام است که در حقیقت این یاری، نصرت امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشريف می‌باشد. امام حسین علیه السلام در این زمینه در شب عاشورا به اصحاب خود فرمود:

«... و قد قال جدی رسول الله صلى الله عليه وآله: ولدی حسین یقتل بطفّ کربلا، غریباً وحیداً عطشاناً فریداً. فمن نصره فقد نصرنی و نصر ولده الحجة عجل الله تعالی فرجه الشريف ...»

همانا جدّم رسول خدا صلى الله عليه وآله فرمودند: فرزند من حسین علیه السلام در زمین کربلا، غریب و تنها، عطشان و بی کس، کشته می‌شود، کسی که او را یاری کند مرا و فرزندش مهدی علیه السلام را یاری نموده است...»^۱

۱۷. فرشتگان یاور امام حسین علیه السلام، یاوران مهدی عجل الله تعالی فرجه الشريف

یکی از ویژگی‌های قیام یوسف زهرا برخورداری از نصرت الهی به وسیله فرشتگان است.

ابان بن تغلب می‌گوید: امام صادق علیه السلام می‌فرمود:

«کانی انظر الی القائم... و معهم اربعة آلاف صعدا الی السماء یستاذنون فی القتال مع الحسین علیه السلام فهبطوا الی الارض و قد قتل، فهم عند قبره شعث غبر یبکونه الی یوم القيامة و هم ینظرون خروج القائم»^۲

گویی قائم را می‌بینم که همراه (یارانش) چهار هزار فرشته‌ای

۱. معالی السبطين، ج ۱، ص ۲۰۸ و موسوعه کلمات امام حسین علیه السلام، ص ۳۹۹.

۲. غیبت نعمانی، ص ۳۰۹، ب ۱۹، ح ۴.

هستند که به آسمان بالا رفتند تا اجازه جنگیدن در رکاب امام حسین علیه السلام بگیرند، ولی هنگامی که به زمین بازگشتند حضرت به شهادت رسیده بود، و آنان در کنار قبر آن حضرت پریشان موی و غبار آلود ماندند و بر آن حضرت تا روز قیامت می‌گریند و آنان خروج قائم عجل الله تعالی فرجه الشریف را انتظار می‌کشند».

در روایت دیگری درباره خصوصیات این فرشتگان آمده است: «هیچ زیارت کننده‌ای به زیارت امام حسین علیه السلام نمی‌رود مگر این که همین فرشتگان از او استقبال می‌کنند و هیچ وداع کننده‌ای با آن حضرت خدا حافظی نمی‌کند مگر این که آنان او را بدرقه می‌کنند و بیماری از زائرین امام حسین علیه السلام نیست مگر این که آنان او را عیادت می‌کنند؛ هر کس (از زائرین امام حسین علیه السلام) بمیرد، آنان بر او نماز می‌گذارند و برای او طلب آمرزش می‌کنند و همواره منتظر ظهور امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف هستند»^۱.

شیخ صدوق رحمته الله علیه در روایت ریان بن شیبب، از حضرت امام رضا علیه السلام نقل می‌کند: «و لقد نزل الی الارض من الملائكة اربعة آلاف لنصره فوجدوه قد قتل فهم عند قبره شعث غبر الی ان يقوم القائم فيكونون من انصاره و شعارهم یا لثارات الحسين»^۲ به تحقیق چهار هزار فرشته برای نصرت و یاری امام حسین علیه السلام به زمین فرود آمدند. آنان هنگامی که نازل شدند، دیدند که حضرت به شهادت رسیده است، از این رو، ژولیده و غبار آلود در نزد قبر آن حضرت اقامت کردند و همچنان

۱. غیبت نعمانی، ص ۳۰۹.

۲. عیون اخبار الرضا، ج ۱، ص ۲۳۳.

هستند تا این که قائم عجل الله تعالی فرجه الشریف قیام کند و آنان از یاوران و سپاه آن حضرت خواهند بود و شعارشان یا لثارات الحسین است». به راستی، چه ارتباطی میان این دو کوکب درخشان آسمان ولایت وجود دارد که ملک و ملکوت، عرش و فرش همه از یگانگی آن دو سخن می گویند. هر کجا حسین علیه السلام است، مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف نیز هست و هر کجا مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف است، حسین علیه السلام نیز می باشد. یاد و نام یکی با نام و یاد دیگری قرین و عجین است. از امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف؛ سیدالشهداء علیه السلام را می طلبند و از سیدالشهداء علیه السلام، امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف را.

۱۸. نام امام حسین علیه السلام شعار سپاه حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف

در شعارهای لشکر آن حضرت که برگرفته از شعور عمیق آنان است به روشنی می توان یاد و خاطره امام حسین علیه السلام را مشاهده کرد. در یکی از «زیارات جامع» در قسمت سلام به حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف آمده است:

السلام علی الامام الغائب عن الابصار والحاضر فی الامصار والغائب عن العیون والحاضر فی الأفکار، بقیة الاخیار، وارث ذی الفقار، الذی یظهر فی بیت الله الحرام ذی الاستار وینادی بشعار یا لثارات الحسین، انا الطالب بالاوتار، انا قاصم کل جبار^۱

سلام و درود بر امامی که از دیده ها پنهان است و در شهرها حاضر، آن که از دیده ها پنهان است و در دلها حاضر، باقی مانده اخیار و خوبان، و وارث شمشیر ذوالفقار، آن بزرگواری که در بیت الله الحرام که دارای پرده ها است

۱. مزار ابن مشهدی، ص ۱۰۷.

ظاهر می شود و به شعار «یا لثارات الحسین» ندا می کند و می فرماید: منم مطالبه کننده خون های به ناحق ریخته؛ منم شکننده هر ستمگر جفا پیشه.

و یاران حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف نیز به پیروی از امامشان، شعار «یا لثارات الحسین» سر می دهند.

محدث بزرگ مرحوم حاجی نوری رحمته الله علیه از کتاب غیبت فضل بن شاذان نقل کرده: «انّ شعار اصحاب المهدی یا لثارات الحسین». به درستی که شعار یاوران مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف «یا لثارات الحسین عجل الله تعالی فرجه الشریف» است.^۱

امام صادق عجل الله تعالی فرجه الشریف هم می فرماید: شعار یاران حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف یا لثارات الحسین (ای خون خواهان حسین عجل الله تعالی فرجه الشریف) است.^۲

۱۹. حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف ویرانگر مساجد چهارگانه

امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف از بین برنده و محوکننده تمام آثار شرک و نفاق است؛ از این رو عاشقان، هر صبح آدینه، زمزمه «این هادم ابنیة الشکر و النفاق» را سر می دهند و منتظرند تا حضرت ظهور کند و کاخ ظلم و ستم، استبداد و بناهای نفاق را نابود سازد. به همین جهت او مساجدی را که به شکرانه شهادت امام حسین عجل الله تعالی فرجه الشریف بنا شده است، ویران خواهد کرد.

امام محمد باقر عجل الله تعالی فرجه الشریف درباره این مساجد می فرماید: «در کوفه به دلیل شادی از شهادت امام حسین عجل الله تعالی فرجه الشریف، چهار مسجد ساخته شد: مسجد اشعث، جریر، سماک و شبث بن ربعی».^۳ ابوبصیر می گوید: امام محمد باقر عجل الله تعالی فرجه الشریف فرمود: «هنگامی

۱. نجم الثاقب، ص ۴۶۹.

۲. مستدرک الوسائل، ج ۱۱، ص ۱۴.

۳. بحار الانوار، ج ۴۵، ص ۱۸۹.

که قائم ما قیام کند، چهار مسجد را در کوفه ویران می سازد»^۱.
این مساجد اگر چه هم اکنون موجود نیست؛ ولی ممکن
است بعدها گروهی از روی دشمنی با اهل بیت علیهم السلام، آنها را
دوباره بسازند.^۲

۲۰. علائم ظهور از زبان امام حسین علیه السلام

ریحانه رسول خدا، حسین بن علی علیه السلام درباره علائم
ظهور فرزندش امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف می فرماید: المهدی خمس
علامات: السفیانی و الیمانی و الصیحة من السماء و
الخشف بالیداء و قتل نفس الزکیة.^۳

برای مهدی ما پنج علامت است: خروج سفیانی، خروج
یمانی، بانگ آسمانی، فرورفتن لشکر سفیانی در سرزمین
بیداء و قتل نفس زکیه.

در روایت دیگری خراب شدن دیوار مسجد کوفه و دیدن
علاماتی در آسمان مانند آتش را از نشانه های ظهور بیان
فرموده است.^۴

۱. من لایحضره الفقیه، ج ۱، ص ۵۳ و ۲۳۲.

۲. مهدی موعود عجل الله تعالی فرجه الشریف، ص ۹۴۱.

۳. البرهان، ص ۱۱۳.

۴. عقد الدرر، ص ۱۰۶.

بخش سوم:

همراهی

در ادعیه زیارات

با بررسی «ادعیه و زیارات» مربوط به سیدالشهداء و امام عصر علیه السلام به ارتباط وثیق و تنگاتنگ میان این دو نور پاک پی می‌بریم؛ هر دو امام علیه السلام در ماه شعبان به دنیا آمده‌اند و در روز تولد حسین علیه السلام باید به یاد مهدی عجل الله تعالی فرجه، بود و در روز تولد مهدی عجل الله تعالی فرجه، باید حسین علیه السلام را یاد کرد. در دعای هر یک، باید جملاتی را زیر لب زمزمه نمود که یاد دیگری را در دل زنده می‌کند. در این قسمت، نمونه‌هایی چند از این حقیقت اشاره می‌شود:

۱. یاد حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه، در میلاد امام حسین علیه السلام

شیعیان و شیفتگان مذهب جعفری، در روز سوم شعبان میلاد سالار شهیدان، یاد فرزندان آن حضرت را نیز در دل‌ها تازه تر می‌کنند. در توقیع مبارک حضرت امام حسن عسگری علیه السلام برای قاسم بن علاء همدانی آمده است: در روز تولد امام حسین علیه السلام این دعا را بخوان:

اللهم انی اسئلك بحق المولود فی هذا الیوم الموعود بشهادته

قبل استهلاله و ولادته بکته السماء و من فیها و الارض و من علیها ... المعوض من قتله ان الائمة من نسله و الشفاء فی تربته و الفوز معه فی أوبته و الأوصیاء من عترته بعد قائمهم و غیبتة! خداوند! من تو را به مقام مولود این روز می خوانم. او که پیش از آن که به دنیا چشم بگشاید و قبل از آن که تولد یابد، وعده و خبر شهادتش داده شد. آسمان و هر کس در آن بود و زمین و هر کس بر روی آن بود، بر او گریه کرد.... او که در عوض شهادت او، ائمه از نسل او شدند و شفا در تربتش قرار داده شد، فوز و رستگاری با او، در روز رجوع و بازگشت او و بازگشت اوصیاء از خاندان او (رجعت)، بعد از قائم آنان و سپری شدن غیبت او می باشد».

و در لوحی که به نام مقدّس حضرت فاطمه ع معروف است^۱، ارتباط محکم و راستینی بین امام حسین و حضرت حجت ع وجود دارد. این لوح به مناسبت تولّد امام حسین ع توسط جبرئیل امین به رسم چشم روشنی از طرف خداوند متعال به پیامبر اکرم ص هدیه شد. رسول اکرم ص آن را مطالعه می کنند و می فرمایند: «سزاوار نیست که این چشم روشنی به شخصی غیر از فاطمه زهرا ع سپرده شود». نکته مهم، زمان فرستادن (تولد امام حسین ع) و محتویات و مطالب آن لوح است.

در این لوح الهی وقتی پروردگار عالم به نام مقدّس امام حسین ع می رسد، می فرماید:

۱. مصباح المتعجد، الیوم الثالث یوم ولد فیه الحسین ع، ص ۷۵۸، مفاتیح الجنان، اعمال روز سوم شعبان
۲. اصول کافی، ج ۲، ص ۴۷۱.

«... جعلت کلمتی التامة معه و حجتی البالغة عنده...»
کلمه تامه و حجت بالغه خود (امام زمان) را با حسین علیه السلام و
نزد او (از نسل او) قرار دادم.»

۲. یاد حسین، در میلاد امام زمان علیه السلام

یکی از شب‌های با عظمت سال، شب نیمه شعبان
است که در روایت، افضل شب‌های سال بعد از شب
قدر شمرده شده، و در آن احیاء و شب‌زنده‌داری و زیارت
امام حسین علیه السلام توصیه شده است. عاشقان حضرت
مهدی و روحه الطیبه در شب میلاد حضرت، یاد ابا عبدالله علیه السلام را در
دل‌های خود احیاء می‌کنند و با زیارت آن حضرت، جان
خود را صفا می‌بخشند، چرا که شب میلاد امام عصر و روحه الطیبه،
شب زیارتی مخصوص سالار شهیدان علیه السلام است.

محدث بزرگوار، شیخ عباس قمی رحمته الله علیه در مفاتیح الجنان
می‌نویسد: با فضیلت‌ترین اعمال شب نیمه شعبان که
باعث آمرزش گناهان است زیارت امام حسین علیه السلام می‌باشد.
هر که می‌خواهد، روح صد و بیست و چهار هزار پیامبر با او
مصافحه کند، امام حسین علیه السلام را در این شب زیارت کند.

اقل زیارت آن حضرت آن است که به بالای بامی رود و به
سمت راست و چپ نگاه کند، سپس سر به جانب آسمان
بلند کند و حضرت را با این کلمات زیارت کند.

السلام علیک یا ابا عبدالله، السلام علیک و رحمة الله و برکاته!
در قسمت «زیارات» نیز می‌نویسد: احادیث بسیاری در
فضیلت زیارت امام حسین علیه السلام در نیمه شعبان وارد شده

۱. مصباح المتهجد، لیلۃ النصف من شعبان؛ مفاتیح، اعمال شب نیمه شعبان.

است. و بس است در این باب آنچه که به چندین سند معتبر از حضرت امام زین العابدین علیه السلام و امام جعفر صادق علیه السلام وارد شده که: هر که زیارت کند قبر ابی عبدالله علیه السلام را در شب نیمه شعبان صدویست و چهارهزار پیامبر با او مصافحه می‌کنند. به درستی که ملائکه و ارواح پیامبران، رخصت می‌طلبند و به زیارت آن حضرت می‌آیند. پس خوشا به حال آن که مصافحه کند با ایشان، پنج پیامبر اولوالعزم (نوح، ابراهیم، موسی، عیسی، محمد علیه السلام).

۳. شب قدر و یاد امام حسین علیه السلام

شب قدر، شبِ امام زمان علیه السلام است و ملائکه و روح بر آن حضرت نازل شده، تقدیر امور را در اختیار او می‌گذارند. پیشوایان معصوم علیهم السلام در تفسیر سوره قدر فرموده‌اند: فرشتگان در این شب، مقدرات یک سال را نزد ولی مطلق عالم (امام زمان علیه السلام) آورده و بر او عرضه و تسلیم می‌کنند و همه مقدرات به امر حضرت تقدیر می‌گردد.^۱

در چنین شبی که به حجة بن الحسن العسکری علیه السلام تعلق دارد، یاد جدّ بزرگوارش امام حسین علیه السلام در دل‌ها زنده می‌شود؛ چرا که یکی از مهم‌ترین اعمال شب قدر، زیارت امام حسین علیه السلام است.

مرحوم حاج شیخ عباس قمی رحمته الله علیه می‌نویسد: «بدان که احادیث در فضیلت زیارت امام حسین علیه السلام در ماه مبارک رمضان خصوصاً شب اول و نیمه و آخر آن و به خصوص شب قدر بسیار است.

۱. کافی، ج ۱، ص ۲۴۲؛ کتاب الحجة، باب فی شان انا انزلناه فی لیلۃ القدر و تفسیرها.

از حضرت امام محمد تقی علیه السلام منقول است که: هر که زیارت کند امام حسین علیه السلام را در شب بیست و سوم ماه رمضان و آن شبی است که امید است شب قدر باشد و در آن شب هر امر محکمی جدا و مقدر می شود مصافحه کند با او روح صد و بیست و چهار هزار ملک و پیغمبر که همه از خداوند در زیارت آن حضرت در این شب رخصت می طلبند. از حضرت امام صادق علیه السلام مروی است: «چون شب قدر می شود، منادی از آسمان هفتم از بطن عرش ندا می کند که حق تعالی هر کسی را که به زیارت قبر حسین علیه السلام آمده، آمرزید.» و در روایت دیگر است که هر که شب قدر نزد قبر آن حضرت باشد و دو رکعت نماز نزد آن حضرت بخواند، خداوند به او بهشت و پناه از آتش جهنم را عطا فرماید.» و ابن قولویه از حضرت صادق علیه السلام روایت کرده: «هر که قبر امام حسین علیه السلام را در ماه رمضان زیارت کند و در راه زیارت بمیرد، حسابی نخواهد داشت و به او بگویند که بدون خوف و بیم داخل بهشت شو!»

۴. دعای ندبه و یاد امام حسین علیه السلام

یکی از دعاهای بسیار مهم و با ارزش در میان شیعه، دعای «ندبه» است که عاشقان حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف هر صبح جمعه با قرائت آن، با حضرت تجدید عهد و پیمان می کنند.

این دعا سندی صحیح دارد و بخش عمده و چشم گیر آن، التجاء به مهدی موعود و تأسّف از غیبت و دردمندی از

۱. مفاتیح الجنان، بخش زیارات، زیارت امام حسین علیه السلام در شبهای قدر.

فراق آن بزرگوار است و بخش‌هایی از این دعا، مربوط به جد
بزرگوار امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف سالار شهیدان است؛ مانند:
أَيْنَ الْحَسَنِ أَيْنَ الْحُسَيْنِ أَيْنَ أَبْنَاءِ الْحُسَيْنِ؟
حسن عجل الله تعالی فرجه الشریف چه شد؟ حسین عجل الله تعالی فرجه الشریف چه شد؟ فرزندان حسین عجل الله تعالی فرجه الشریف
کجایند و چه شدند؟

أَيْنَ الطَّالِبِ بَدَمِ الْمَقْتُولِ بِكَرْبَلَا؟
کجاست آن طالب خون شهید کربلا؟
ندبه‌کنندگان مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، منتظران منتقم آل محمد عجل الله تعالی فرجه الشریف
هستند و در واقع دعای ندبه، مرثیه فراق امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف و
مصائب سیدالشهداء عجل الله تعالی فرجه الشریف است.

۵. زیارت عاشورا و یاد مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف

«زیارت عاشورا»، که از سوی امام محمد باقر عجل الله تعالی فرجه الشریف، و از
ناحیه خداوند متعال به شیعیان و شیفتگان تعلیم داده
شده است مضامین والایی دارد. در یکی از قسمت‌های
زیارت چنین آمده است:

«ان یرزقنی طلب ثارک مع امام منصور من اهل بیت
محمد صلی الله علیه و آله؛ همانا از خداوند می‌خواهم خون خواهی تو را در
کنار امام یاری شده از خاندان پیامبر صلی الله علیه و آله روزیم گرداند.
در قسمتی دیگر عرضه می‌دارد:

«ان یرزقنی طلب ثاری [کم] مع امام هدی [مهدی] ظاهر
ناطق بالحق منکم».

زائر در این فقره، مشارکت در خون خواهی امام حسین عجل الله تعالی فرجه الشریف
به وسیله امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف را طلب می‌کند، چرا که مقصود از
امام هدی و منصور، دوازدهمین پیشوای شیعیان حضرت

ولی عصر عَلَيْهِ السَّلَام می باشد و علت این که او را منصور نامیده اند، این است که ایشان در طلب خون جدشان یاری می شوند.
امام محمد باقر عَلَيْهِ السَّلَام در شرح آیه شریفه «وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا» فرمودند:

سَمِّيَ الْمَهْدِي الْمَنْصُورَ كَمَا سَمِيَ أَحْمَدُ مُحَمَّدًا وَ كَمَا سَمِيَ عِيسَى الْمَسِيحَ.

حضرت مهدی عَلَيْهِ السَّلَام منصور نامیده شد، همان طوری که احمد، به محمد صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ و عیسی به مسیح عَلَيْهِ السَّلَام نامیده شد.^۱

۶. روز عاشورا و یاد حضرت مهدی عَلَيْهِ السَّلَام

جلوه‌ای دیگر از ارتباط دو فرزند زهرا، روز عاشورا است، که دل عزاداران باید به عشق ولی عصر بتپد و ذکر اباعبدالله عَلَيْهِ السَّلَام، با یاد امام زمان عَلَيْهِ السَّلَام، توأم باشد.

صالح بن عقبه از پدرش نقل می‌کند: امام محمد باقر عَلَيْهِ السَّلَام فرمود: «هر کس حسین بن علی عَلَيْهِمَا السَّلَام را در روز دهم محرم زیارت کند تا آن که نزد قبر آن حضرت گریان شود، خداوند تبارک و تعالی ثواب دو هزار حج و دو هزار عمره و دو هزار جهاد به او عطا کند که ثواب آن‌ها، مثل ثواب کسی است که در خدمت رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ و ائمه طاهرين عَلَيْهِمُ السَّلَام حج و عمره و جهاد کرده باشد». راوی می‌گوید: عرض کردم: فدایت شوم، کسی که در شهرهای دور باشد و ممکن نباشد که در مثل این روز به سوی قبر آن حضرت رود، آیا برای او ثوابی است؟ امام عَلَيْهِ السَّلَام فرمود: «هرگاه چنین باشد به سوی صحرا یا بر بلندی بام خانه خود رود و به سوی حضرت

۱. تفسیر فرات کوفی، ص ۱۲۲ و بحار الأنوار، ج ۵۱، ص ۳۱.

اشاره کند و سلام دهد و در نفرین بر قاتلان حضرت جدیت نماید و بعد از آن دو رکعت نماز بخواند. این کار را در اوایل روز انجام دهد و بر امام حسین علیه السلام بگرید و کسانی را که در خانه اش هستند نیز به گریه بر آن حضرت وا دارد. و یکدیگر را به این که در شهادت امام حسین علیه السلام مصیبت زده شده اند، تعزیت (تسلیت) گویند. و هرگاه چنین کنند، همه آن ثواب‌ها را برای آنان ضامنم.»

گفتم: یکدیگر را چگونه تعزیت بگویند؟ حضرت فرمودند بگویند:

اعظم الله اجرنا بمصابنا بالحسين عليه السلام و جعلنا و اياكم من الطالبين بثاره مع وليه الامام المهدي عليه السلام من آل محمد عليهم السلام.
 خداوند اجر ما و شما را در مصیبت امام حسین علیه السلام بزرگ گرداند و ما و شما را از کسانی قرار دهد که به همراه ولی امام حسین، امام مهدی علیه السلام از آل محمد علیهم السلام طلب خون (انتقام) آن حضرت را کرده و به خون خواهی او برخیزیم.^۱

۷. حرم امام حسین علیه السلام و دعای فرج

از اماکنی که همه معصومان علیهم السلام دل داده آن هستند، بارگاه ملکوتی سالار شهیدان است. و از جمله مکان‌هایی که دعا برای تعجیل فرج مؤکد است، همین مکان گرامی است. صاحب مکیال المکارم در این باره می‌نویسد:

هرگاه مؤمن در حرم امام حسین علیه السلام انواع ظلم و مصائبی که بر او و خاندانش وارد آمده را در ذهن مجسم کند و بداند که خون خواه آن جناب و انتقام‌گیرنده از دشمنان و

۱. مصباح‌المتجهد، باب المحرم و بحار الأنوار، ج ۹۸، ص ۲۹۰

ستم‌کنندگان به او، مولایمان صاحب الزمان عجل الله تعالی فرجه است، عقل و مودتش او را خواهند برانگیخت که برای تعجیل فرج و ظهور آن حضرت دعا نماید.

و آنچه در روایت ابو حمزه ثمالی در باب هفتاد و نهم کامل زیارات از امام صادق علیه السلام آمده، شاهد بر این است. در جایی از آن زیارت فرموده:

پس از درود فرستادن بر حسین علیه السلام و بر همه امامان علیهم السلام درود می‌فرستی و می‌گویی: خداوند! به آنها کلمات خویش را تمام گردان و وعده ات را به ایشان تحقق بخش... سپس گونه‌ات را بر زمین بگذار و بگو:

«اللهم رب الحسين اشف صدر الحسين، اللهم رب الحسين أطلب بدم الحسين»^۱.

خداوند! ای پروردگار حسین، سینه حسین علیه السلام را شفا بده، خداوند! ای پروردگار حسین علیه السلام، برای حسین علیه السلام خون خواهی کن»^۲.

این فراز در دعاهاى دیگر نیز آمده است. در دعایی که از امام صادق علیه السلام نقل شده است می‌خوانیم:

«اللهم رب الحسين، اشف صدر الحسين و اطلب بثاره»^۳.
در دعای دیگر آمده است:

«اللهم رب الحسين اشف صدر الحسين، اطلب بدم الحسين انتقم للحسين»^۴.

شاید دعایی که امروزه مرسوم شده و می‌گویند: «یا رب

۱. کامل زیارات، ص ۴۰۵.

۲. مکیال المکارم، ج ۲، ص ۹۹.

۳. بحار الأنوار، ج ۹۸، ص ۲۳۱.

۴. بحار الأنوار، ج ۹۸، ص ۲۵۴.

الحسین بحق الحسین اشف صدر الحسین بظهور الحجة»
از همین فرازا گرفته شده باشد.

۸. حقیقت انتظار در بارگاه ملکوتی امام حسین علیه السلام

در یکی از زیارت نامه‌های بارگاه ملکوتی امام حسین علیه السلام،
زائرین چنین می‌گویند:

السلام عليك يا ابن رسول الله ان لم اكن ادرکت نصرتک
بیدی فها ان اذا وافد الیک بنصرتی قد اجابک قلبی و سمعی
و بصری و بدنی و رای و هوای علی التسلیم لک و الخلف
الباقی من بعدک الادلء علی الله من ولدک، فنصرتی لکم
معدّة حتی یحکم الله بامرہ و هو خیر الحاکمین!

درود بر تو ای فرزند رسول الله صلی الله علیه و آله زمان شما را درک نکردم
تا شما را با دستم نصرت کنم، اما اکنون با همه وجودم،
قلبم، گوش و چشمم، بدن و رأیم و همه خواسته‌هایم تسلیم
امر شمایم و در راه نصرت شما و جانشینان شما، یعنی
راهنمایان به سوی خدا از فرزندان شما هستم. اکنون تمام
نصرت و یاری من برای شما آماده است تا به هنگامی که
خداوند اراده و حکم کند و او بهترین حاکم است.

از این فراز، معنا و مفهوم انتظار و کیفیت آمادگی برای
ظهور امام علیه السلام روشن می‌شود؛ جان و دل، عقل و سر، رأی
و هوا، همه را در راه امام حسین علیه السلام مهیا داشتن و بر اراده و
خواست او خود را هم سو کردن، روح انتظار است که جمله
«و الخلف الباقی من بعدک» به این معنا اشاره می‌کند.

بخش چهارم:

تشرفات

در تشرّفات فراوانی، دلدادگی و پیوند امام عصر عَلَيْهِ السَّلَام با امام حسین عَلَيْهِ السَّلَام منعکس شده است. در برخی از کتاب‌ها ده‌ها نمونه ذکر شده است^۱ که به بعضی از آنها اشاره می‌کنیم:

۱. حضرت مهدی عَلَيْهِ السَّلَام و گریه بر امام حسین عَلَيْهِ السَّلَام

سید بحرالعلوم رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ روزی به قصد تشرّف به سامرا تنها به راه افتاد. در بین راه درباره این مسأله که «گریه بر امام حسین عَلَيْهِ السَّلَام گناهان را می‌آمرزد فکر می‌کرد. همان وقت متوجه شد که شخص عربی، سوار بر اسب به او رسید و سلام کرد. بعد در لحظه‌ای پرسید: جناب سید! درباره چه چیز به فکر فرو رفته‌ای؟ و در چه اندیشه‌ای؟ اگر مسأله علمی است مطرح کنید، شاید من پاسخش را بدانم. سید بحرالعلوم فرمود: در این باره فکر می‌کنم که چطور می‌شود، خدای تعالی این همه ثواب به زائران و گریه‌کنندگان بر حضرت سیدالشهداء عَلَيْهِ السَّلَام می‌دهد؛ مثلاً در هر قدمی که

۱. عنایات حضرت بقیة الله به آثار امام حسین عَلَيْهِ السَّلَام که بیش از هشتاد حکایت در این رابطه نقل شده است.

در راه زیارت بر می دارد، ثواب یک حج و یک عمره در نامه عملش نوشته می شود و برای یک قطره اشکی تمام گناهان صغیره و کبیره اش آمرزیده می شود؟

آن سوار عرب فرمود: تعجب نکن! من برای شما مثالی می آورم تا مشکل حل شود. سلطانی به همراه درباریان خود به شکار می رفت. در شکارگاه از همراهیانش دور افتاد و به سختی فوق العاده ای افتاد و بسیار گرسنه شد. خیمه ای را دید و وارد آن جا شد. در آن سیاه چادر، پیرزنی را با پسرش دید. آنان در گوشه خیمه بز شیرده ای داشتند و از راه مصرف شیر این بز، زندگی خود را می گذراندند. وقتی سلطان وارد شد، او را نشناختند؛ ولی برای پذیرایی از مهمان، آن بز را سر بریده و کباب کردند؛ زیرا چیز دیگری برای پذیرایی نداشتند. سلطان شب را همان جا خوابید و روز بعد، از ایشان جدا شد و خود را به درباریان رسانید و جریان را برای اطرافیان نقل کرد. در نهایت از ایشان سؤال کرد: اگر بخواهم پاداش مهمان نوازی پسرزن و فرزندش را داده باشم، چه عملی باید انجام بدهم؟ یکی از حاضران گفت: به او صد گوسفند بدهید. و دیگری که از وزیران بود، گفت: صد گوسفند و صد اشرفی بدهید. یکی دیگر گفت: فلان مزرعه را به ایشان بدهید.

سلطان گفت: هر چه بدهم کم است؛ زیرا اگر سلطنت و تاج و تختم را هم بدهم، آن وقت مقابله به مثل کرده ام؛ چون آنان هر چه را که داشتند به من دادند. من هم باید هر چه را که دارم، به ایشان بدهم تا مقابله به مثل شود. بعد سوار عرب پرسید: حالا جناب بحر العلوم، حضرت سیدالشهدا علیه السلام، هر

چه از مال و منال، اهل و عیال، پسر و برادر، دختر و خواهر و سر و پیکر داشت، همه را در راه خدا داد، پس اگر خداوند به زائران و گریه کنندگان، آن همه اجر و ثواب بدهد، نباید تعجب کرد؛ چون خدا که خدائیش را نمی‌تواند به سیدالشهداء عَلَيْهِ السَّلَام بدهد پس هر کاری که می‌تواند، انجام می‌دهد؛ یعنی، با صرف نظر از مقامات عالی خودش، به زائران و گریه کنندگان آن حضرت، درجاتی عنایت می‌کند. در عین حال اینها را جزای کامل برای فداکاری آن حضرت نمی‌داند. چون شخص عرب این مطالب را فرمود، از نظر سید بحرالعلوم غایب شد.^۱

۲. حضرت مهدی عَلَيْهِ السَّلَام و عزاداری امام حسین عَلَيْهِ السَّلَام

یکی از ویژگی‌های بارز و از خصائص علامه بحرالعلوم رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ، ارادت وصف ناپذیر و شور و عشق خالصانه او به سالار شهیدان و ارج نهادن به سوگواری برای آن حضرت و بزرگداشت روزهای جاودانه تاسوعا و عاشورا بود. در این رابطه، علامه بحرالعلوم، حضرت ولی عصر عَلَيْهِ السَّلَام را نیز در صف عزاداران می‌بیند که قضیه از این قرار است: روز عاشورایی بود و موج سوگواران از هر سو، به سوی کربلا در حرکت بود. در منطقه‌ای از اطراف کربلا، محلی به نام «طَوِيرَج» واقع شده است که دسته سینه زنی آنان و سبک سوگواریشان مشهور است. هنگامی که علامه بحرالعلوم و همراهانش به آنان رسیدند، ناگهان علامه با

۱. دیدار یار، ج ۲، ص ۲۰۰. هر چند مرحوم نهایندی این گفت و گور را از تشرفات مرحوم بحرالعلوم رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ به محضر امام زمان عَلَيْهِ السَّلَام دانسته است؛ ولی مرحوم دربندی (متوفای ۱۲۸۵ هـ ق) در اسرار الشهادات تصریح کرده که این گفت و گو بین مرحوم بحرالعلوم و شاگرد زاهد و عارفش شیخ حسین نجف انجام گرفته است. (اسرار الشهادات، ج ۳، ص ۴۶، قم، انتشارات ذوی القربی، ۱۴۲۰ هـ ق)

آن کهولت سن و موقعیت اجتماعی و علمی، لباس خویش را به کناری نهاده و سینه خویش را گشود و در صف سینه زنان، با شوری وصف ناپذیر به سینه زدن پرداخت. علما و طلاب که همراه او جهت استقبال سوگواران و دسته‌های عزاداری آمده بودند، هر چه تلاش کردند تا مانع کار او شوند و از شور و احساسات گرم و عارفانه او بکاهند، نه تنها موفق نشدند؛ بلکه گروهی از آنان، چنان تحت تأثیر او قرار گرفتند که به او پیوستند و گروهی دیگر نیز برای حفظ او که مبادا بر اثر موج جمعیت زیر دست و پا بیفتد و دچار ناراحتی و صدمه شود به مراقبت از او پرداختند.

سرانجام مراسم پرشور سوگواری و سینه‌زنی پایان یافت و آن سید بزرگوار، لباس خود را پوشیده، به خانه بازگشت. یکی از خواص، از او پرسید: چه رویدادی پیش آمد که شما چنان دچار احساسات پاک و خالصانه شدید که آن گونه سر از پا نشناخته، لباس از تن درآوردید و به سینه زنان پیوستید؟ آن مرحوم در پاسخ گفت: حقیقت آن است که با رسیدن به دسته سوگواران چشمم به امام عصر علیه السلام افتاد و دیدم آن حضرت، با سر و پای برهنه در میان انبوه سینه زنان، در سوگ پدر والایش حسین علیه السلام با چشمانی اشک بار به سر و سینه می‌زند. به همین جهت آن منظره مرا به حالی انداخت که قرارم از کف رفت و سر از پا نشناخته، وارد صف سوگواری و سینه زنان شدم و در برابر کعبه مقصود و قبله موعود، به سوگواری پرداختم.^۱

۱. العبقری الحسان، ج ۱، ص ۱۱۹.

۳. سفارش امام زمان عجل الله تعالی فرجه الیک به زیارت امام حسین علیه السلام

مردی به نام «سرور» که از کودکی گنگ بود و قدرت سخن گفتن نداشت. به مرز سیزده یا چهارده سالگی رسیده بود که پدرش دست او را گرفت و نزد سومین سفیر خاص، جناب حسین بن روح آورد و از او درخواست کرد که از حضرت مهدی علیه السلام تقاضا کند که خود آن گرمی، شفای زبان او را از خدا بخواهد. جناب حسین بن روح پس از اندکی به آنان گفت: «انکم أمرتم بالخروج الی الحائر». یعنی: حضرت مهدی علیه السلام به شما دستور داده است که به مرقد مطهر امام حسین علیه السلام بروید.^۱ پدر، آن جوان گنگ را به همراه عمویش به کربلا آوردند و پس از زیارت مرقد منور سیدالشهداء علیه السلام نام فرزندش را صدا کردند و گفتند: «سرور!» به ناگاه با زبانی فصیح و گشاده گفت: «لیبیک!» پدرش گفت: «پسرم! سخن گفتی؟» سرور گفت: «آری! پدر جان!»^۲

۴. عنایت حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الیک به مجالس عزاداری امام حسین علیه السلام

از آن جایی که امام زمان علیه السلام صاحب عزای واقعی است، بدون تردید به مجالسی که برای جد بزرگوارش علیه السلام برگزار می شود، عنایت و توجه ویژه ای دارد.

علامه امینی رحمته الله علیه در الغدیر^۳ می گوید: در میان اصحاب

۱. با این که حضرت مهدی علیه السلام می توانست خودش دعا کند و بی درنگ شفا بخشد، اما دل ها را متوجه کربلا ساخت. در روایت صحیح آمده است که: «خداوند، سرزمین ها و مکان های مقدسی دارد که دوست می دارد در آنجا خوانده شود... و از جمله آنها کنار قبر منور حسین علیه السلام است»

۲. غیبت شیخ طوسی، ص ۱۸۸؛ بحار الأنوار، ج ۵۱، ص ۳۲۳.

۳. الغدیر، ج ۷، ص ۱۴.

ما مشهور است که در هر مجلسی قصیده «ابن عرندس» خوانده شود، موجب تشریف‌فرمایی حضرت بقیه الله رَضِيَ اللهُ عَنْهُ به آن مجلس می‌شود. خطیب بزرگ شیعه، مرحوم شیخ عبدالزهراء کعبی رَضِيَ اللهُ عَنْهُ می‌گوید: یک روز بعد از ظهر وارد صحن مطهر امام حسین عَلَيْهِ السَّلَام شدم، شخصی در مقابل یکی از حجره‌های صحن شریف که کتاب‌های مذهبی می‌فروخت و با من سابقه‌آشنایی داشت مرادید و گفت: کتاب کوچکی دارم که به نظرم برای شما خوب باشد و در آن اشعاری بسیار زیبا دارد. قیمت آن هم این است که یک بار آن را برایم بخوانی. کتاب را گرفتم. خیلی کتاب مفید و سودمندی بود؛ زیرا قصیده ابن عرندس حلی که مدت‌ها دنبال آن می‌گشتم در آن بود. در یکی از رواق‌ها نشسته، به خواندن آن اشعار برای کتاب فروش مشغول شدم و هر دو اشک می‌ریختم که ناگهان سیدی را دیدم که در برابرم ایستاده به اشعارم گوش می‌دهد و گریه می‌کند. چون به این ابیات رسیدم:

أَيَقْتُلُ ظَمَانًا حُسَيْنٌ بِكَرْبَلَا

وَ فِي كُلِّ عَضْوٍ مِنْ أَنَامِلِهِ بَحْرٌ

وَ وَالِدُهُ السَّاقِي عَلَى الْحَوْضِ فِي غَدٍ

وَ فَاطِمَةُ مَاءِ الْفُرَاتِ لَهَا مَهْرٌ

فَوَالْهَفِ نَفْسِي لِلْحُسَيْنِ وَ مَا جَنِي

عَلَيْهِ غَدَاةَ الطَّقْفِ فِي حَرْبِهِ الشِّمْرِ

آیا حسین عَلَيْهِ السَّلَام باید در کربلا تشنه به شهادت برسد، با آن

که در هر انگشت او دریایی یافت می‌شود؟

و با آن که پدرش علی عَلَيْهِ السَّلَام در روز رستاخیز، مردم را از حوض

کوثر سیراب می‌کند و آب فرات مهریه مادرش فاطمه است!
جانا! دریغا! بر حسین علیه السلام و جنایت‌هایی که شمر در
کربلا نسبت به حضرتش روا داشت.

گریه آن سید بزرگوار شدید شد، رو به ضریح امام حسین علیه السلام
کرد؛ و بیت (أیقتل ظماناً...) را تکرار می‌نمود و همچون زن
جوان مرده می‌گریست. همین که اشعار را به پایان رساندم،
دیگر آن بزرگوار را ندیدم. برای دیدن ایشان، از صحن خارج
شدم تا شاید او را بیابم؛ ولی ایشان را ندیدم. به هر کجا رو
نمودم، اثری نیافتم؛ گویا از برابر چشمم غایب شده است. به
یقین دانستم که حضرت حجت و امام منتظر علیه السلام بوده است!

۵. سفارش حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشريف به زیارت عاشورا

محدث نوری رحمه الله علیه حکایت سید رشتی را چنین نقل
می‌کند که حضرت به سید دستور خواندن نافله می‌دهد و بعد
از آن می‌فرماید: شما چرا نافله نمی‌خوانید؟ نافله نافله، نافله!
شما چرا عاشورا نمی‌خوانید؟ عاشورا، عاشورا، عاشورا! و بعد
فرمود: شما چرا جامعه نمی‌خوانید؟ جامعه، جامعه، جامعه!

۶. زیارت عاشورا هدیه به حضرت نرجس علیه السلام

این قضیه توسط مرحوم آیت الله حاج شیخ عبدالکریم
حائری یزدی رحمه الله علیه نقل شده است: اوقاتی که در سامرا مشغول
تحصیل علوم دینی بودم، اهالی سامرا به بیماری وبا و طاعون
مبتلا شدند و هر روز عده‌ای می‌مردند! روزی در منزل استاد

۱. شیفتگان حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشريف، ج ۳، ص ۱۷۲؛ ملاقات با امام عصر، ص ۳۱۵. کلمه
المختار، ج ۱، ص ۴۰.

۲. نجم الثاقب، ص ۶۰؛ مفاتیح الجنان بعد از زیارت جامعه.

مرحوم سید محمد فشارکی - اعلی الله مقامه - بودم و جمعی از اهل علم نیز در آنجا بودند، ناگاه مرحوم آقای میرزا محمد تقی شیرازی تشریف آوردند و صحبت از بیماری وبا شد و این که همه مردم در معرض خطر مرگ هستند.

مرحوم میرزا فرمود: اگر من حکمی بدهم، آیا لازم است انجام شود یا نه؟ همه اهل مجلس تصدیق نمودند و گفتند: بلی. سپس فرمود: من حکم می‌کنم که شیعیان ساکن سامرا از امروز تا ده روز زیارت عاشورا بخوانند و ثواب آن را به روح شریف حضرت نرجس خانم والده ماجده حضرت حجة بن الحسن عجل الله تعالی فرجه هدیه نمایند تا این بلا از آنها دور شود! اهل مجلس این حکم را به تمام شیعیان رساندند و همه شیعیان مشغول خواندن زیارت عاشورا شدند. از فردا تلف شدن شیعیان تمام شد و همه روزه عده‌ای از غیر شیعیان می‌مردند. به طوری که بر همه آشکار گردیده بود. برخی از سنی‌ها از آشناهای شیعه پرسیدند: سبب این که دیگر کسی از شما تلف نمیشود چیست؟ آنها حکم میرزای شیرازی در خواندن زیارت عاشورا را به آنها بازگو کردند! آنها هم مشغول خواندن زیارت عاشورا شدند و بلاء از آنها هم برطرف گردید!

۱. عنایات حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه به آثار امام حسین ع، ص ۴۴.

بخش پنجم:

عجل انفرجه

دولت حضرت مهدی

علیه السلام

و رجعت امام حسین

رجعت مسأله ای است که در زمان ظهور نمود پیدا می کند و حضرت ولی عصر علیه السلام صاحب رجعت است. اولین امامی که در دولت کریمه رجعت می کند، امام حسین علیه السلام است و بعد از امام زمان، حضرت سیدالشهداء علیه السلام رجعت و حکومت می کنند. رجعت، تحقق وعده الهی است ﴿وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضِعُوا فِي الْأَرْضِ وَمَجْعَلُهُمْ أُيُمَةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ وَنُمَكِّنَ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ...﴾^۱

در این آیات، خداوند به مستضعفان زمین وعده می دهد که آنها را به آقایی عالم برساند و روز ظهور به عنوان مقدمه ای برای امامت و وراثت و تمکُن در دوران رجعت به حساب می آید. امام وارث زمین تعیین شده و خداوند او را بر همه زمین حکم فرما می کند؛ از این جهت رجعت ادامه این قدرت است. وجود مقدس امام زمان علیه السلام اول مستضعفی است که ظهور می کند و پس از ایشان، به هنگام رجعت، یکایک ائمه نور بازمی گردند تا هم امام زمین و هم وارثان حکومت بر روی زمین گردند.

۱. سوره قصص، آیه ۴-۵.

۱. رجعت امام حسین علیه السلام در دولت و حکومت حضرت حجت علیه السلام

اولین شخصی که رجعت می‌کند و بر سراسر گیتی حکومت می‌کند، امام حسین علیه السلام است. در این قسمت به پاره‌ای از روایات در این باره اشاره می‌شود:

۱. امام صادق علیه السلام فرمود: «اولین کسی که زمین بر رویش شکافته می‌شود و به دنیا برمی‌گردد، حسین بن علی علیه السلام است.^۱ آن حضرت هم‌چنین فرمود: «اولین کسانی که به دنیا بر می‌گردند، حسین بن علی و یارانش علیهم السلام و یزید بن معاویه و یارانش - لعنة الله علیهم - هستند بعد حضرت این آیه شریفه را تلاوت فرمود: **ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكُرَّةَ عَلَيْهِمْ وَأَمْدَدْنَاكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَجَعَلْنَاكُمْ أَكْثَرَ نَفِيرًا**.^۲

پس شما را بار دیگر بر آنها مسلط کنیم و با مال و فرزندان یاری رسانیم و تعدادتان را افزون تر کنیم.^۳

و امام محمد باقر علیه السلام می‌فرمایند: امام حسین علیه السلام شب عاشورا به اصحابش فرمود: «... فابشروا بالجنة، فوالله انما نمكث ماشاء الله تعالى بعد ما يجرى علينا، ثم يخرجنا الله و اياكم حين يظهر قائمنا فينتقم من الظالمين، و انا و انتم نشاهدهم في السلاسل و الاغلال و انواع العذاب و النكال... . بشارت باد شما را به بهشت، به خدا قسم که بعد از آنچه بر ما جاری شود، مکث خواهیم کرد آن قدر که خدای تعالی خواسته باشد، پس بیرون می‌آورد ما و شما را در آن هنگامی که قائم ما ظاهر شود، پس انتقام خواهد کشید از ظالمان، و

۱. بحار الانوار، ج ۵۳، ص ۳۹.

۲. سوره اسراء، آیه ۶.

۳. بحار الانوار، ج ۵۳، ص ۷۶.

ما و شما مشاهده خواهیم کرد ایشان را در سلاسل و اغلال و گرفتار به انواع عذاب و نکال»^۱.

و امام حسین عجل الله تعالی فرجه در روز عاشورا، دوباره از «رجعت» خود سخن گفته، می فرماید: «من اولین کسی خواهم بود که زمین شکافته می شود و رجعت می کنم»^۲.

و در زیارت حضرت ابوالفضل عجل الله تعالی فرجه می خوانیم: «جئتك يابن امير المؤمنين وافداً اليكم و قلبي مسلم لكم ... فمعكم معكم لامع عدوكم انى بكم و بايا بكم من المؤمنين و بمن خالفكم و قتلکم من الكافرين.

ای پسر امیر مؤمنان! من به محضر شما شرفیاب شدم؛ در حالی که دلم تسلیم شما و یاریم آماده برای شما است... من با شمایم، با شمایم، نه با دشمنان شما. من نسبت به شما و بازگشت شما (رجعت) از ایمان آورندگان و نسبت به آنان که شما را کشتند، از کافرانم»^۳.

۲. امام حسین عجل الله تعالی فرجه در سوگ حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه

بر اساس روایاتی که درباره رجعت وارد شده، امام حسین عجل الله تعالی فرجه در اواخر حکومت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه، با اصحاب با وفایش رجعت می کند و برای همه مردمان معرفی می شود، تا کسی در مورد آن حضرت دچار تردید نگردد. هنگامی که همه مردم او را شناختند، زمان شهادت حضرت بقیة الله عجل الله تعالی فرجه فرا رسیده، چشم از جهان فرو می بندد. آن گاه امام حسین عجل الله تعالی فرجه متصدی امر غسل، کفن، حنوط و دفن ایشان می گردد.

۱. گزیده کفایة المهتدی، ص ۱۰۵ و ۱۰۶، ح ۱۹.

۲. بحار الانوار، ج ۴۵، ص ۸۰ و ج ۵۳، ص ۶۲.

۳. بحار الانوار، ج ۲۲، ص ۱۷۳.

امام صادق علیه السلام درباره آیه شریفه «ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكَرَّةَ عَلَيْهِمْ»^۱ می فرماید:

مقصود زنده شدن دوباره امام حسین علیه السلام و اصحابش در عصر امام زمان عجل الله تعالی فرجه است؛ در حالی که کلاه خودهایی طلایی بر سر دارند و به مردم، رجعت و زنده شدن دوباره امام حسین علیه السلام را اطلاع می دهند تا مؤمنان به شک و شبهه نیفتند. این در حالی است که حضرت حجت در میان مردم است؛ چون معرفت و ایمان به حضرتش در دل های مردم استقرار یافت، مرگ او فرا می رسد. پس امام حسین علیه السلام متولی غسل، کفن، حنوط و دفن ایشان می شود و هرگز غیر از وصی، وصی را تجهیز و خاک سپاری نمی کند.^۲

امام صادق علیه السلام می فرماید:

حسین علیه السلام با اصحابش می آیند و هفتاد پیامبر آنان را همراهی می کنند؛ چنان که همراه موسی علیه السلام هفتاد نفر فرستاده شدند. آن گاه حضرت قائم علیه السلام انگشتر خود را به وی (امام حسین علیه السلام) می سپارد و امام حسین علیه السلام غسل و کفن، حنوط و دفن حضرت قائم علیه السلام را بر عهده می گیرد.^۳

«اللهم بحق الحسين اشفِ صدر الحسين بظهور الحجة».

۱. سوره اسراء، آیه ۶.

۲. کافی، ج ۸، ص ۲۰۶.

۳. الايقاظ من الهجعه، ص ۳۶۸.

بخش هشتم:

عجل العزیز

حضرت مهدی

علیہ السلام

منتقم خون امام مین

یکی از القاب حضرت مهدی علیه السلام منتقم است. در توضیح علّت برگزیده شدن این لقب بر آن حضرت مطالب زیادی در سخنان اهل بیت علیهم السلام وارد شده است. از جمله در روایتی که از امام محمد باقر علیه السلام نقل شده، وقتی از آن حضرت سؤال می‌کنند که چرا فقط به آخرین حجّت الهی قائم گفته می‌شود؟ آن حضرت در پاسخ می‌فرمایند: چون در آن ساعتی که دشمنان، جدم امام حسین علیه السلام را به قتل رساندند فرشتگان با ناراحتی در حالی که ناله سرداده بودند عرض کردند پروردگارا! آیا از کسانی که برگزیده و فرزند برگزیده تو را ناجوانمردانه شهید کردند در می‌گذری؟ در جواب آنها خداوند به آنان وحی فرستاد که: ای فرشتگان من! سوگند به عزّت و جلالم از آنان انتقام خواهم گرفت هرچند بعد از مدّت زمان زیادی. آن گاه خداوند متعال نور و شبح فرزندان امام حسین علیه السلام را به آنان نشان داد و پس از اشاره به یکی از آنان که در حال قیام بود فرمود: با این قائم از دشمنان امام حسین علیه السلام انتقام خواهم گرفت.^۱

۱. دلایل الامامة، ص ۲۳۹.

در تفسیر آیه «وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُوماً فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيَّهِ سُلطاناً...»؛ هر کس مظلومانه کشته شود ما برای ولی او تسلطی بر ظالم قرار می‌دهیم».^۱

از امام صادق علیه السلام روایت شده است که: مراد از مظلوم در این آیه، حضرت امام حسین علیه السلام است که مظلوم کشته شد و منظور «جَعَلْنَا لَوْلِيَّهِ سُلطاناً» امام مهدی علیه السلام است.^۲

امام باقر علیه السلام نیز تصریح می‌کنند: ما اولیای دم امام حسین علیه السلام هستیم. هنگامی که قائم ماقیام کند پی‌گیری خون امام حسین علیه السلام را خواهد کرد.^۳

در دعای ندبه نیز به این حقیقت با این تعبیر تصریح شده است:

أَيْنَ الطَّالِبِ بِدَمِ الْمَقْتُولِ بِكَرْبَلَا. كجاست آن عزیزی که پس از ظهورش خون شهید مظلوم کربلا را از دشمنان باز پس خواهد گرفت.^۴

همچنین روایت شده است که حضرت مهدی علیه السلام پس از ظهور بین رکن و مقام برای مردم خطبه خواهد خواند و در مهم‌ترین قسمت خطبه به صورت مکرر با نهایت اندوه و تأثر مصائب امام حسین علیه السلام را خواهد فرمود: ای مردم جهان! منم امام قائم. منم شمشیر انتقام الهی که همه ستمگران را به سزای اعمالشان خواهم رساند و حقّ مظلومان را از آنها پس خواهم گرفت. ای اهل عالم! جدّم حسین بن علی علیه السلام

۱. سوره اسراء (۱۷)، آیه ۳۳.

۲. البرهان فی تفسیر القرآن، ج ۴، ص ۵۵۹.

۳. همان، ص ۵۶۰.

۴. دعای ندبه.

را تشنه به شهادت رساندند و بدن مبارك او را عریان در روی خاکها رها کردند. دشمنان از روی کینه جدم حسین علیه السلام را ناجوانمردانه کشتند...^۱.

در حقیقت با این گونه از عبارات نوید انتقام خون به ناحق ریخته امام حسین علیه السلام را به جهانیان خبر می دهد... و هم چنین به دلالت روایات فراوانی شعار یاران امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف پس از ظهور این جمله بسیار الهام بخش است: یالثارات الحُسین علیه السلام.^۲ ای بازخواست کنندگان خون حسین علیه السلام.

این جمله اشاره به این معنا دارد که هنگام انتقام خون پاك امام حسین علیه السلام فرارسیده است کسانی که می خواهند از دشمنان آن حضرت انتقام خون به ناحق ریخته حجت الهی را بگیرند مهیا شوند.

۱. الزام الناصب، ج ۲، ص ۲۸۲.

۲. النجم الثاقب، ص ۴۶۹.

خاتمه:

شباہت ہامی
امام زمان علیہ السلام و امام حسین

در میان چهارده معصوم علیهم السلام بین امام حسین و امام زمان علیه السلام بیشترین اشتراکات وجود دارد که ، به عنوان حسن ختام بحث، به دوازده مورد آن اشاره می‌کنیم:

۱. بشارت رسول خدا صلی الله علیه و آله به ولادت هر دو امام علیهم السلام

در باره امام حسین علیه السلام در روایتی آمده است که جبرئیل بر رسول اکرم صلی الله علیه و آله نازل شد و عرض کرد: إِنَّ اللَّهَ يَقْرَأُ عَلَيْكَ السَّلَامَ وَيُبَشِّرُكَ بِمَوْلُودٍ يُوَلَّدُ مِنْ فَاطِمَةَ علیها السلام.

همانا خداوند به تو سلام می‌رساند و به مولودی که از حضرت فاطمه علیها السلام به دنیا می‌آید بشارت می‌دهد.^۱

در مورد امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشريف آمده است که حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: أَبَشِّرُكُمْ بِالْمَهْدِيِّ علیه السلام يَبْعَثُ فِي أُمَّتِي .. يَمَلَأُ الْأَرْضَ قِسْطًا وَعَدْلًا كَمَا مَلِئَتْ جَوْرًا وَظُلْمًا.

شما را به ظهور حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشريف فرجه بشارت می‌دهم که زمین را پر از عدل می‌کند؛ همان گونه که از جور و ستم پر شده است.^۲

۱. الکافی، ج ۱، ص ۴۶۴

۲. کشف الغمة اربلی، ج ۲، ص ۹۷۱

۲. در خطر بودن جان هر دو امام علیهما السلام

امام حسین علیه السلام وقتی در مکه بود، یزید عده‌ای را همراه با سلاح‌های فراوان برای ترور حضرت علیه السلام به مکه فرستاد. خود امام علیه السلام در جواب ابوهرة ازدی فرمود:

إِنَّ بَنِي أُمِيَّةٍ أَخَذُوا مَالِي فَصَبَرْتُ وَ شَتَمُوا عِرْضِي فَصَبَرْتُ
وَ طَلَبُوا دَمِي فَهَرَبْتُ! بنی امیه مالم را گرفتند صبر کردم، به
آبرویم لطمه زدند صبر کردم، و خواستند خونم را بریزند، که
در این هنگام گریختم.^۱

در مورد امام زمان علیه السلام، امام باقر علیه السلام فرمود:
لَوْ أَنَّهُمْ عَرَفُوهُ حَرَصُوا عَلَيَّ أَنْ يَقْطَعُوهُ بَضْعَةً بَضْعَةً.
اگر دشمنان او را می‌شناختند، او را تکه تکه می‌کردند.^۲

۳. تنها و غریب و مظلوم بودن هر دو امام علیهما السلام

در مقاتل در مورد امام حسین علیه السلام آمده است که در روز
عاشورا؛ يُقْتَلُ عَطْشَانًا غَرِيبًا وَحِيدًا فَرِيدًا، لَيْسَ لَهُ نَاصِرٌ وَ لَا
مُعِينٌ هنگام شهادت، امام حسین علیه السلام تشنه لب و غریبانه
و یکه و تنها ماند به شهادت رسید، برای او یار و یاورى نبود.^۳
امیرالمومنین امام علی علیه السلام درباره امام زمان علیه السلام فرمود:
صَاحِبُ هَذَا الْأَمْرِ الشَّرِيدُ الطَّرِيدُ الْفَرِيدُ الْوَحِيدُ صَاحِبُ
امر، آواره، رانده، تک و تنهاست.^۴

۴. شروع قیام هر دو امام علیهما السلام از مکه

امام حسین علیه السلام با رسیدن نامه مسلم بن عقیل رضی الله عنه مبنی

۱. أمالی شیخ صدوق، ص ۲۱۸

۲. کتاب الغیبة نعمانی، ص ۲۸۹

۳. بحار الأنوار مجلسی، ج ۴۴، ص ۲۴۵

۴. کمال الدین شیخ صدوق، ج ۲، ص ۳۶۱

بر بیعت مردم کوفه با او و از سوی دیگر برای حفظ حرمت خانه خدا، که تصمیم به قتل آن حضرت علیه السلام، در آنجا گرفته بودند، در هشتم ذی‌الحجه به رغم مخالفت بسیاری از دوستان به سوی شهر عراق روانه شد.^۱

در مورد امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف آمده است که امام باقر علیه السلام فرمود:
يُقَوْمُ قَائِمًا بِالْحَقِّ [بِمَكَّةَ] بَعْدَ إِيَّاسٍ مِنَ الشَّيْعَةِ، يَدْعُو النَّاسَ وَتَعَلَّقَ بِأَسْتَارِ الْكُعْبَةِ.

قائم ما بعد از مایوس شدن و نا امید گشتن شیعیان قیام می‌کند و مردم را دعوت می‌کند و به پرده کعبه تکیه می‌دهد. سپس؛ یسیرُ اِلَى الْمَدِينَةِ، فَيَسِيرُ النَّاسُ مَعَهُ سِپَسِ از آنجا روانه مدینه می‌شود و مردم نیز با او همراه می‌شوند. [ثُمَّ] يَسِيرُ إِلَى الْكُوفَةِ سپس روانه کوفه می‌شود.^۲

۵. طلب یاری هر دو امام علیه السلام از مردم زمان خویش

امام حسین علیه السلام هنگام خروج از مکه فرمود:
مَنْ كَانَ بَاذِلًا فِينَا مُهْجَتُهُ، وَ مُوْطِنًا عَلَيَّ لِقَاءِ اللَّهِ نَفْسُهُ، فَلْيَرْحَلْ مَعَنَا.

هر کس می‌خواهد جان خود را در راه ما بذل کند و خود را برای ملاقات با خدا آماده کرده است، با ما کوچ کند.^۳

حضرت امام باقر علیه السلام در مورد امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف فرمود:
امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف هنگام قیام، ندا سر می‌دهد:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ! إِنَّا نَسْتَنْصِرُ اللَّهَ وَمَنْ أَجَابَنَا مِنَ النَّاسِ، وَإِنَّا أَهْلُ بَيْتِ نَبِيِّكُمْ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَ نَحْنُ أَوْلَى النَّاسِ بِاللَّهِ وَ بِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

۱. الاخبار الطوال دینوری، ص ۲۲۸

۲. دلائل الإمامة طبری شیبی، ص ۴۵۵

۳. اللهوف سید ابن طاووس، ص ۳۸

ای مردم! ما از خداوند یاری می‌جوییم، هر که می‌خواهد ما را اجابت کند، که ما خاندان رسول اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هستیم، و نزدیک‌ترین مردم به خدا و رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ!

۶. جان‌نثار، شهادت طلب و باوفا بودن یاران هر دو امام عَلَيْهِمَا السَّلَام

در شب عاشورا، امام حسین عَلَيْهِ السَّلَام خطاب به اصحاب خود فرمود: فردا همگی شما کشته خواهید شد، پس مرا با این گروه دشمن تنها بگذارید، که آنان تنها مرا می‌طلبند! اکنون از این سیاهی شب استفاده کنید و پراکنده شوید. هنگامی کلام امام حسین عَلَيْهِ السَّلَام به پایان رسید، حضرت عباس عَلَيْهِ السَّلَام به نمایندگی از بنی هاشم عرضه داشت:

لَا أَرَانَا اللهُ ذَلِكَ أَبَدًا خدایم چنین روزی را هرگز نیاورد!
 وزهیر بن قین به نمایندگی از غیر بنی هاشم ایستاد و گفت:
 وَاللَّهِ لَوَدِدْتُ أَنِّي قُتِلْتُ ثُمَّ نُشِرْتُ ثُمَّ قُتِلْتُ حَتَّى أُقْتَلَ
 هَكَذَا أَلْفَ مَرَّةٍ وَأَنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَدْفَعُ بِذَلِكَ الْقَتْلَ عَن نَفْسِكَ
 وَعَنْ أَنْفُسِ هَؤُلَاءِ الْفِثْيَانِ مِنْ أَهْلِ بَيْتِكَ.

به خدا سوگند! دوست دارم کشته شوم، باز زنده گردم، و سپس کشته شوم، تا هزار مرتبه، تا خداوند تو و اهل بیت را از کشته شدن در امان دارد.^۱

امام عَلَيْهِ السَّلَام وقتی وفاداری یاران را دید، فرمود: فَإِنِّي لَا أَعْلَمُ أَصْحَابًا أَوْفَى وَلَا خَيْرًا مِنْ أَصْحَابِي، وَلَا أَهْلَ بَيْتِ أَتْرٍ وَلَا أَوْصَلَ مِنْ أَهْلِ بَيْتِي؛ فَجَزَاكُمْ اللهُ خَيْرًا.

به راستی که من اصحابی را بهتر و باوفاتر از اصحاب خود

۱. بحار الأنوار مجلسی، ج ۵۲، ص ۲۳۸.
 ۲. الارشاد شیخ مفید، ج ۲، ص ۹۲-۹۳.

نمی‌دانم و اهل بیته نیکوتر و صله کننده تر از اهل بیت خود نمی‌دانم، پس خدای متعال شما را جزای خیر دهد.^۱
 امام صادق علیه السلام درباره یاران امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف فرمود:
 رَجَالٌ يَحْقُونَ بِهِ يَقُونَهُ بِأَنْفُسِهِمْ فِي الْحُرُوبِ وَيَكْفُونَهُ مَا يَرِيدُ فِيهِمْ وَيَدْعُونَ بِالشَّهَادَةِ.

یاران امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف در میدان رزم در اطراف او را می‌گیرند و با جان خود از گزند حوادث محافظت می‌کنند، و او هر چه بخواهد آن را کفایت می‌کنند و خواستار شهادت در راه خدا هستند.^۲

۷. عشق به عبادت الهی در دل یاران هر دو امام علیه السلام

در مقاتل در مورد احوالات یاران امام حسین علیه السلام در شب عاشورا آمده است.

لَهُمْ [رَجَالٌ] كَدَوِيٌّ كَدَوِيٌّ النَّحْلِ مَا بَيْنَ رَاكِعٍ وَ سَاجِدٍ وَ قَائِمٍ وَ قَاعِدٍ.

در بین یاران امام حسین علیه السلام در شب عاشورا، افرادی بودند که چنان غرق عبادت بودند که زمزمی مناجاتشان، مانند صدای زنبوران عسل، از اردوگاه امام حسین علیه السلام به گوش می‌رسید.^۳
 امام صادق علیه السلام درباره یاران امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف فرمود:

رَجَالٌ لَا يَنَامُونَ اللَّيْلَ لَهُمْ دَوِيٌّ فِي صَلَاتِهِمْ كَدَوِيٌّ النَّحْلِ يَبِيئُونَ قِيَامًا عَلَى أَطْرَافِهِمْ.

بزرگ مردانی هستند که شبها را نمی‌خوابند و مانند انبوه زنبوران کندوی عسل تا صبحگاهان زمزمه نیایش و مناجاتشان گوش را می‌نوازد. شبها را شب زنده داری می‌کنند.^۴

۱. مشیرالاحزان ابن نما حلی، ص ۵۲.

۲. بحار الأنوار مجلسی، ج ۵۲، ص ۳۰۸.

۳. اللهوف سید بن طاووس، ص ۵۷.

۴. بحار الأنوار، ج ۵۲، ص ۳۰۸.

۸. مصیبت عظیم هر دو امام علیهما السلام

امام صادق علیه السلام فرمود:

إِنَّ يَوْمَ الْحُسَيْنِ علیه السلام أَعْظَمُ مُصِيبَةً مِنْ جَمِيعِ سَائِرِ الْأَيَّامِ.
همانا روز مصیبت امام حسین علیه السلام بزرگترین مصیبت نسبت به همه روزها بود.^۱

مصیبت امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف از این جهت عظیم است که ظهور ایشان همواره با محنت و تحمل شدائد بسیار است. امام صادق علیه السلام در تفسیر آیه ﴿وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ﴾^۲ می فرماید: لو قد خرج قائمنا لم يكن إلا العلق والعرق القوم على الشروج.^۳
هنگامی که قائم ما قیام کند، خون است و عرق ریختن و سوار بر مرکب‌ها بودن.

۹. قیام هر دو امام علیهما السلام برای احیای امر به معروف و نهی از منکر

امام حسین علیه السلام هدف از قیام خود را این گونه بیان می کند: إِنَّمَا خَرَجْتُ لِطَلْبِ الْإِصْلَاحِ فِي أُمَّةٍ جَدِيدٍ وَ أُرِيدُ أَنْ أَمُرَ بِالْمَعْرُوفِ وَ أَنْهَى عَنِ الْمُنْكَرِ.
من برای اصلاح در امت جدیدم خروج کردم و می خواهم امر به معروف و نهی از منکر کنم.^۴

حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله در مورد امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف فرمود: يَبْعَثُ فِي أُمَّتِي وَ يَمَلَأُ الْأَرْضَ قِسْطًا وَ عَدْلًا كَمَا مِلْتَّ جَوْرًا وَ ظُلْمًا.

۱. تفصیل وسائل الشیعة حُرّ عاملی، ج ۱۴، ص ۵۰۳.

۲. بقره، آیه ۱۵۵.

۳. بحار الأنوار، ج ۵۲، ص ۲۲۳.

۴. همان، ج ۴۴، ص ۳۲۹.

او در بین امّت‌م مبعوث می‌شود و زمین را پراز عدل می‌کند؛ همان گونه که از جور و ظلم و ستم پر شده است.^۱

۱۰. شباهت هر دو امام علیه السلام در صفات و خصال

روشن است که فرزندان، صفات روحی و جسمی زیادی را از والدین خود به ارث می‌برند؛ اما با بیشتر شدن فاصله نسل‌ها، قدرت انتقال این صفات، ضعیف‌تر می‌شود. با این حال، حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه نسل نهم از فرزندان امام حسین علیه السلام است که شباهت‌های زیادی در خصال با جدّ خود دارد؛ به گونه‌ای که حتی طنین صدای ایشان را شبیه صدای امام حسین علیه السلام دانسته‌اند. در زمینه اخلاق، رفتار و توانایی‌های جسمانی نیز، امام مهدی عجل الله تعالی فرجه صفات بسیاری را از جدشان، امام حسین علیه السلام به ارث برده‌اند که بارزترین این خصوصیات، «شجاعت» می‌باشد. در مورد نمایش شجاعت امام حسین علیه السلام در روز عاشورا، روایت شده است:

وَلَقَدْ كَانَ يَحْمِلُ فِيهِمْ وَقَدْ تَكَلَّمُوا أَلْفًا فَيَنْزَهُمُونَ بَيْنَ يَدَيْهِ
كَأَنَّهُمُ الْجَرَادَ الْمُنْتَشِرَ.^۲

آنان (یزیدیان) که در دسته‌های هزار نفری بودند، همانند ملخ‌های پراکنده در اطراف او نابود می‌شدند.

امام کاظم علیه السلام در خصوص شجاعت مهدوی علیه السلام، می‌فرمایند:

«وَيُسِيرُ كُلَّ جَبَّارٍ عَنَيْدٍ وَيُهْلِكُ عَلَى يَدِهِ كُلَّ شَيْطَانٍ مَرِيدٍ».^۳

به دست او، هر جبار سرسختی نابود و هر شیطان

سرکشی، هلاک می‌گردد.

۱. کشف الغمّة اربلی، ج ۲، ص ۹۷۱.

۲. موسوعه کلمات امام حسین علیه السلام، ص ۹۷.

۳. الصراط المستقیم، ج ۲، ص ۲۲۹.

۱۱. سفینه النجاة (کشتی نجات) بودن هر دو امام علیهما السلام

همه انوار مقدسه چهارده معصوم علیهم السلام کشتی نجات هستند؛ یعنی به امر پروردگار به دنبال کسانی هستند که نیاز به کمک دارند و در معرض غرق شدن هستند و در واقع نجات و سعادت نصیب کسی می‌گردد که بر کشتی نجات این خاندان سوار شود، اما این صفت در مورد دو امام معصوم، یعنی امام حسین و حضرت مهدی علیهما السلام به خصوص بیان شده است.

در کتاب عیون اخبار الرضا علیه السلام آورده شده که ابی بن کعب در کنار پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله بودند که امام حسین علیه السلام وارد شدند. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمودند: خوش آمدی ای زینت بخش آسمان‌ها و زمین‌ها.

ابی بن کعب عرض کرد: چطور ممکن است کسی غیر از شما زینت بخش آسمان‌ها و زمین‌ها باشد؟ حضرت فرمودند: قسم به خدایی که مرا به پیامبری مبعوث کرد، مقام حسین بن علی علیهما السلام در آسمان‌ها از مقام او بر روی زمین بالاتر است و در سمت راست عرش الهی درباره او نوشته شده: چراغ هدایت و کشتی نجات، امام استوار، مایه عزت و افتخار و دریای علم است.^۱

امام صادق علیه السلام فرمودند: **كُلُّنَا سُفُنُ النِّجَاةِ لَكِنْ سَفِينَةُ جَدِّي الْحُسَيْنِ أَوْسَعُ فِي لِحْجِ الْبَحَارِ اسْرِعُ.**^۲

همه ما اهل بیت کشتی‌های نجات هستیم ولی کشتی جدم حسین علیه السلام گسترده‌تر و در دل دریاها (موج‌های

۱. عیون اخبار الرضا علیهما السلام، ج ۲، ص ۲۶۲.

۲. بحار الأنوار، ج ۲۶، ص ۳۲۲.

خروشان سختی‌ها و مشکلات) با شتاب‌تر و سریع‌تر است. در بسیاری ادعیه و زیارات امام زمان عجل الله فرجه را سفینه النجاة نامیده‌اند، از جمله در زیارت روز جمعه امام زمان عجل الله فرجه خطاب به حضرت عرض می‌کنیم:

السلام عليك يا سفينة النجاة^۱.

همان‌گونه که حرکت حضرت سیدالشهداء عجل الله فرجه از مدینه تا کربلا برای نجات بشریت و برگرداندن آنها به دامن ولایت امیرالمؤمنین عجل الله فرجه است، حرکت ظهور امام زمان عجل الله فرجه هم برای همین امر مهم است. خوشبختی و سعادت نصیب کسی می‌شود که سر بر آستان مبارک ولی الله الاعظم عجل الله فرجه گذارد و از این درگاه تخلف نکند.

امام زمان در توقیع شریف به شیخ مفید فرمودند:

إِنَّا غَيْرُ مُهْمَلِينَ لِمُرَاعَاتِكُمْ، وَلَا نَاسِينَ لِدِكْرِكُمْ، وَلَوْلَا ذَلِكَ لَنَزَلَ بِكُمْ الْأَلَوَاءُ وَاصْطَلَمَكُمُ الْأَعْدَاءُ.^۲

ما در توجه و رسیدگی به امور شما چیزی فروگذار نمی‌کنیم و یاد شما را از خاطر نمی‌بریم و اگر غیر از این بود، قطعا در زندگی به سختی می‌افتادید و دشمنان، شما را از ریشه نابود می‌کردند.

۱۲. شرایط اجتماعی یکسان در عاشوراء و ظهور

حرکت امام حسین عجل الله فرجه از مدینه به مکه و بعد به طرف کربلا در زمانی صورت گرفت که جامعه اسلامی به شدت به سمت فساد و تباهی سوق داده می‌شد و جدایی عالم

۱. بحار الأنوار، ج ۱۰۲، ص ۲۱۵.

۲. احتجاج طبرسی، ج ۲، ص ۳۲۳.

اسلام از امام معصوم علیه السلام به واسطه حاکمان فاسد و ظالم سقیفه ای شرایط را به حدی وخیم کرد که امام حسین علیه السلام فرمودند: **أَلَا تَرَوْنَ أَنَّ الْحَقَّ لَا يَعْمَلُ بِهِ وَأَنَّ الْبَاطِلَ لَا يَتَنَاهَى عَنْهُ**. آیا نمی بینید که به حق عمل نمی شود و از باطل جلوگیری نمی گردد؟!!

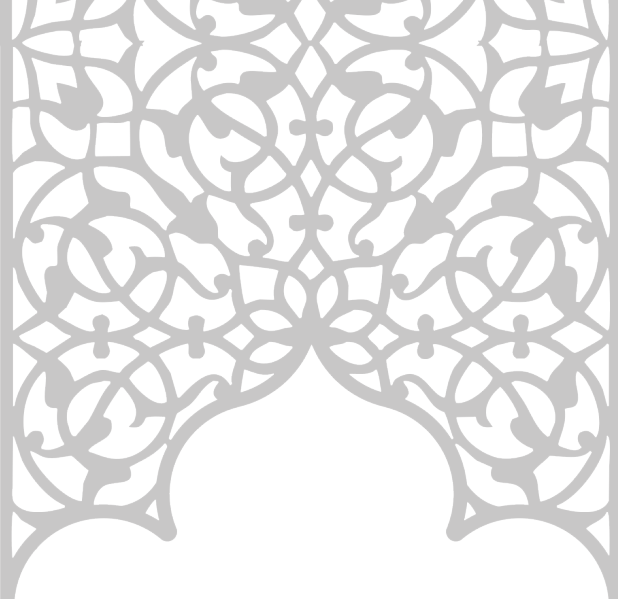
طبق روایات، همین شرایط در زمان ظهور حضرت مهدی علیه السلام نیز پیش خواهد آمد. بر اساس بسیار از روایات، آن حضرت هنگامی از پشت پرده غیبت خارج خواهند شد که ظلم و تباهی توسط حاکمان جور، جهان را فراگرفته باشد و مردم از حیات و زندگی ناامید شده باشند.

چنان چه امام صادق علیه السلام در این باره فرمودند:

لَا وَاللَّهِ لَمَا يَكُونُ مَا تُمَدُّونَ إِلَيْهِ أَعْيُنُكُمْ إِلَّا بَعْدَ الْيَأْسِ.^۲
به خدا سوگند، آن چه چشم به راهش هستید (ظهور امام زمان علیه السلام)، فرا نمی رسد مگر بعد از یأس و ناامیدی.

۱. تحف العقول، ص ۲۴۵.

۲. الغيبة، ص ۳۳۶.

تحليل و تخریب

از مجموع آن چه گذشت، می‌توان این‌گونه نتیجه گرفت که مذهب و مکتب تشیع بر مبنای دو عنصر مهم عاشورا و انتظار، استوار است. پیروان این مذهب، همان‌گونه که از حماسه عاشورا به نیکوترین وجه، تجلیل به عمل می‌آورند و در ثنای اباعبدالله علیه السلام و خاندان و اصحاب آن حضرت عزاداری می‌کنند، چشم به راه ظهور حجت خدا و آخرین وصی پیامبر صلی الله علیه و آله نیز هستند؛ تا از پرده غیبت بیرون آید و آلام و رنج‌ها را تسکین بخشد.

اشتراکات و قرابت‌هایی که ذکر شد، بیش از پیش بر این حقیقت، صبحه می‌گذارد که مفاهیم «عاشورا» و «انتظار»، از سطح یک حادثه و عقیده فراتر رفته و تبدیل به دو فرهنگ بالنده شده‌اند.

عاشورا به عنوان فرهنگ حماسه و ایثار، زمینه درک و فهم انتظار را برای پیروان مکتب اهل بیت علیهم السلام فراهم کرد و اگر عاشورا و عبرت‌ها و درس‌هایی که از آن حاصل شد، نبود، اسلام از مسیر خود، منحرف می‌شد و چهره مذهب بر حق

تشیع، در گرد و غباری که دنیاپرستان و کج اندیشان سقیفه به پا کرده بودند، مخدوش می‌گشت. همان طور هم اگر انتظار نبود، تمام زحمات و رنج‌هایی که پیامبر و ائمه علیهم‌السلام برای حیات اسلام کشیده بودند، کاملاً به هدر می‌رفت و از اسلام راستین (مکتب اهل بیت علیهم‌السلام)، نام و نشانی باقی نمی‌ماند. عاشورا، بال سرخ و انتظار، بال سبزی است که شیعیان می‌توانند با آن دو اوج بگیرند. میان این دو فرهنگ، پیوندی ناگسستنی وجود دارد؛ به طوری که با بررسی عناصر و مؤلفه‌های هر کدام، در خواهیم یافت که میان آنان، انطباق و هم‌پوشانی کامل برقرار است.

در رأس عناصر عاشورا و انتظار، دو حجت الهی قرار دارند که با شناخت ابعاد مختلف پیوند میان این دو حجت خداوندی، در واقع به شناخت و درک حقیقت و عظمت عاشورا و انتظار خواهیم رسید و آن‌گاه کیفیت نقشی که این دو فرهنگ در هدایت به حاکمیت احکام و ارزش‌های الهی در سرتاسر عالم دارند، مشخص خواهد شد.

ظهور منجی عالم، حضرت بقیه الله الاعظم عنه‌الله‌الجلال ورحمة‌التعالی و همه آثار بی‌نظیر آن، ادامه فرهنگ عاشوراء و از آثار کربلا و شهادت حضرت سیدالشهداء علیه‌السلام است.

«یا ربّ الحسین علیه‌السلام بحقّ الحسین علیه‌السلام اشف صدر الحسین علیه‌السلام بظهور الحجة علیه‌السلام». «.